

«SLOVENE» velja
po pošti na vsi strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 84—
za pol leta . . . K 42—
za četrt leta . . . K 21—
za en mesec . . . K 7—
za inostranstvo celoletno K 95—
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 15—
za inostranstvo . . . K 20—

SLOVENE

==== Inzerati: ====
Enostolpna petstvarsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 1-20
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas . 9.0 mm K 4—
==== Poslano: ====
Enostolpna petstvarsta K 3—
Izhaja vsak dan (izvzemli po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri jutraj).

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neuradna pisma se ne
sprejemajo. Telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herc. 7563.

Alma mater Labacensis.

Pričetek vseučiliških predavanj v Ljubljani.

Včeraj ob 10. uri dopoldne se je na skromen, a pomemben način otvoril prvi tehnični visokošolski tečaj v Ljubljani. V ta namen so se zbrali na obrtni šoli zastopniki vlade, predsednik dr. Brejc, poverjenik za uk in bogočastje dr. Verstovšek, namestnik generala Smiljanica polkovnik Vukasovič, člani vseučiliške komisije z dr. Majaronom na čelu, člani društva sloven. inženjerjev, ravnatelj dr. Stergar, ing. Skaberne, ravn. Kliner, vsi tehnični učiteljski zbor, dr. Vidmar, dr. Zupancič, ing. Vurnik, zastopnika mestne občine ljubljanske podžupan dr. Triller, ravnatelj dr. Zarnik, mestni ing. Zupanc, bogoslovni profesorji dr. Ušeničnik, dr. Zore, dr. Srebrnič, slovenski docenti dr. Nachtigall, dr. Ramovš, dr. Rostohar, muzejski ravnatelj dr. Mantuani, Rihard Jakopič, člani višjega šolskega sveta prof. Vadna, dr. Grafenauer, dr. Skaberne, od poverjeništa za pravosodje dr. Polec, prof. dr. Zmavc, ravnatelj Mazi, profesor Jug, več zastopnikov drugih javnih in zasebnih korporacij, zastopnik zagrebških visokošolcev Josip Kovač ter skoro vsi slušatelji prvega našega tehničnega semestra.

Nagovor dr. Majarona.

Slovesnost je otvoril ob 10. uri 20 minut predsednik vseučiliške komisije dr. Majaron, ki je pozdravil navzoče in v svojem nagovoru, tako odličnem po stvarnosti in oblikovni popolnosti, podal kratko zgodovino zadnjega dela za vseučilišče v Ljubljani.

Današnji dan je dal dosedanjemu delu vseučiliške komisije za našo vseučiliško stvar sankcijo in pobudo. Ko se je naš narod otrešel suženjstva, se je takoj spomnil svojega starega ideala, svojega vseučilišča. Dosedanje zapreke so izvirale iz sovraštva do slovenskega naroda in iz želje, da ostane v političnem in gospodarskem helotstvu. Toda v naši državi Srbov, Hrvatov in Slovencev ne more in ne sme biti plemenskega antagonizma; vsako pleme se mora razviti do viška svoje kulturne moči. Slovenija ni prinesla v novo državo le svojih naravnih bogastev, ampak tudi zaklade svojih duševnih sil. Te zaklade hočemo razmnožiti z vseučiliščem v Ljubljani. Naše vseučilišče bo branik proti napadom od juga in severa, naše vseučilišče bo atsakijsko ognjišče za one dele naše domovine, ki jih je krivična sodba prisodila drugim.

To je imela vseučiliška komisija pred očmi in se je lotila dela z veliko vnemo. Prvo vprašanje je bilo, kako naj se uredi vseučilišče. Odločili smo se za tradicionalni tip s štirimi fakultetami, ki naj se združijo s tehnično fakulteto, ki je čedalje bolj spojena z znanstvenimi disciplinami vseučilišča. Zato nismo bili za osnutje visoke tehn. šole, marveč za vseučilišče petih fakultet. Komisija se je tudi prepričala, da so dani pogoji glede učnih moči, čeprav stoji na strogem stališču, da smejo predavati samo možje s popolno znanstveno kvalifikacijo. Prvotno smo namerjali spopolnjevati učni zbor s slovenskimi stolicami v Zagrebu, medtem pa naj bi se v Ljubljani izvršile gradbene in tehnične priprave. Toda skazalo se je, da je ta načrt neizvedljiv, zato smo morali udariti naravnost proti cilju, čeprav je ta pot strma. Socialni ozirni na naše trpeče dijaštvo, ki je sedaj brez strehe, ter dejstvo, da naši državi primanjkuje duševnih delavcev, nam je bilo opomin, da se mora vseučilišče v Ljubljani čimprej otvoriti. Zato se je komisija začetkom marca razdelila v subkomisije za pripravo posameznih fakultet. Medtem nam je prišla vesela vest iz Beograda, da se vseučilišče začne že jeseni. Mi smo vse načrte glede organizacije posameznih fakultet predložili vladi — sedaj pričakujemo od nje in od narodnega predstavnštva odredilne besede, da se osnuje tretje naše vseučilišče v Ljubljani. Prepričali smo se, da je zamuda v vsakem dnevu, če se ta ustanova odloži.

Kako je bilo prav, da smo s tehničnim visokošolskim tečajem takoj začeli, kaže visoko število slušateljev. Zato upamo, da dobimo sankcijo vlade in svojega naroda. Upamo, da se tehničnemu tečaju pridružijo še ostale štiri fakultete v Alma mater Labacensis. Prosim gospoda poverjenika za uk in bogočastje, da otvori naš tehnični visokošolski tečaj.

Nato povzame besedo

poverjenik za uk in bogočastje dr. Verstovšek.

Slavna gospoda! Odlični gostje! Predragi gospodje akademiki!

V imenu deželne vlade si usojam vse prav iskreno pozdraviti. Lotili smo se

zopet novega resnega dela! Brez hrupa, brez manifestacij odpiramo tehniško-visokošolske tečaje, ki naj bodo jedro bodoče tehniške fakultete vseučilišča, katero nujno potrebuje slovenski narod kot najvišji kulturni zavod. Bistvu vsega šolstva je prilagojena današnja svečanost. Šolstvo mora imeti mir, ne smejo posegati v njega razburkani valovi vsakdanjega življenja, ker le na ta način se zmore dobro in lepo razvijati. Hvala Bogu, reči smem, da se šolstvo po prevratu po zaslugi vseh merodajnih činiteljev uspešno razvija in reorganizira po celem Slovenskem brez hrupa in brez nevarnih pojavov primerno zahtevam našega naroda in v okviru nove od nas tako zaželjene državne zgradbe, kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Gospoda! Od 18. stoletja je slovenski narod stremil za tem, da doseže najvišje šolstvo; živa potreba po njem je vsilila to idejo tudi nam, ki smo od nekdaj hrepeli po povzdigi omike jugoslovanskih narodov. Narod se je iz sebe povzpел do one kulturne višine, ki je potrebna za ustanovitev najvišjega kulturnega zavoda, ki je sedaj dobro dozoreli sad znanstvenega razvoja, ki naj bode v bodoče najmarkantnejši izraz narodove individualnosti. Ker nam je bilo zabranjeno doslej, da se nam ni kot naravna posledica narodne enakopravnosti na široko odprla Alma mater v dobi suženjstva, to upamo v trdni veri doseči s pomočjo bratov Srbov in Hrvatov. Slov. znanstveniki bodo delovali skupno s srbskimi in hrvatskimi učenjaki; tekma bode blagodejno vplivala in bogatila vse stroke na znanstvenem polju Jugoslovancev.

Čaka nas brez dvoma še premnogo težkoč, katerih se pa ne smemo prestrašiti in premagali jih bomo z dobro voljo in poštvovalnim delom.

Le poštvovalnosti posameznih gospodov se imamo zahvaliti, da se vrši danes slovesna otvoritev tehniško-visokošolskega tečaja. Neveljavih zaslug si je pridobila vseučiliška komisija in društvo inženjerjev. Javno hvalo jima izrekam ob tej slovesni priliki. Dolžnost me pa veže, da rotim g. docente in g. akademike, da se potrudijo, da zastavijo vse svoje moči ter gojijo v teh tečajih najvišjo akademično vedo in znanost. Polovičarstvo bi škodovalo narodu in državi in bi nam vzgajalo le manjvredno produkcijo. Deželna vlada Vas bode podpirala pri osrednji vladi v Beogradu v Vašem stremljenju in odobrila vsak izvedljiv predlog, ki je v stanu pospešiti kulturni razvoj troimenskega plemena.

S tem apelom odpiram tehniško-vi-

sokošolski tečaj in ga izročam od vlade ustanovljenemu kuratoriju v varstvo in preden podelim besedo gosp. docentoma dr. Vidmarju in prof. Zupanciču, da pričneta z nastopnim predavanjem, predlagam, da se odpošlje Visokosti regentu Aleksandru ta-le izjava:

Gospodu ministru prosvete
Beograd.

Prosim Vas, da izvolite Njega Kraljevi Visokosti predložiti nastopno vdanostno izjavo: O priliki slovesne otvoritve tehniško-visokošolskih tečajev v Ljubljani si usojajo zbrani gostje deželne vlade, docenti in akademiki Vašo Kraljevo Visokost kar najvdateje pozdravljati, izrazujoč pri tem svojo največjo radost in zadovoljstvo nad srečnim pričetkom vseučiliških predavanj v Ljubljani ter trdno upanje, da bo v najkrajšem času mogoče pod pokroviteljstvom Vaše Kraljeve Visokosti uresničiti naš ideal in otvoriti popolno Alma mater v središču našega kulturnega življenja v naši beli Ljubljani. — Ljubljana, dne 19. majnika 1919. — Poverjenik za uk in bogočastje: Dr. Verstovšek.

Gospodu ministru prosvete
Beograd.

Povodom današnje slovesne otvoritve tehniško-visokošolskih tečajev se Vašemu gospostvu imenom zbranih gostov, deželne vlade, docentov in akademikov najiskrenejše zahvaljujem za Vašo blagonaklonjenost, ki nam je omogočila, da storimo danes prvi korak do uresničenja univerze v Ljubljani, ki jo upamo z Vašo nadaljnjo prošnjo in naklonjenostjo v do glednem času izpopolniti do samostojne visoke šole. — Ljubljana, dne 19. maja 1919. — Poverjenik za uk in bogočastje: Dr. Verstovšek.

Brzjavke so se z odobravanjem sprejele, nakar je

nadsvetnik Stergar

v imenu društva inženjerjev pozdravil ta praznik, katerega se veseli zlasti inženjerski stan. Slovenski narod se je iz lastne sile brez pomoči vlade in zoper njo povzpел do sedanje kulturne višine. Po svojem dosedanjem delu smo dokazali, da smo vredni najvišjega učnega zavoda. Kako nam je bila tehnika potrebna, je razvidno iz dejstva, da se je takoj oglasilo toliko slušateljev, da državi primanjkuje preizkušenih tehnikov, da je naša domovina še nepreiskana, da so bogastva naših tal še skrita, da so naše vodne sile neizrabljene, da nam je povsod treba železnic in vodnih cest. S solcem svobode pride tudi novo blagostanje med nas — in njega pionir naj bo slovenski inženjer!

LISTEK.

Dr. Jos. S-č.

Stična.

(Dalje.)

Nova doba v stavbah našega samostana se pričinja z opatom Lavrencijem Rainerjem (1580 — 1601) od konca 16. stoletja dalje, ko so bili Turki 22. junija 1593 pri Sisku poraženi, in je bila s tem turška nevarnost od naših krajev odstranjena. Ta opat je sezidal na severni strani prvega — vztočnega — dvorišča nov opatski oddelek s krašnimi prostori, vse v pozno-renesančnem slogu. Sedaj se zove ta oddelek stara prelatura. Začel je prenavljati tudi cerkev. Ko je bil l. 1593 papežev pooblaščenec Franc Barbaro na vizitaciji v samostanu, je bila stara cerkev še prav lepo ohranjena, vsa veličastno sezidana kot bazilika v romanskem slogu. Škoda, da ni tak ostala! A bilo je baš v »modi«, da se je moralo vse »času primerno« preurediti. Delovanje svojega prednika je na tem polju prevzel v še večjem obsegu novi opat Jakob Reinprecht iz Rune (1603 — 1626). Nadaljeval je delo pri cerkvi ter jo popolnoma prenovil. Dal ji je neukusno zunanjščino, v njeni notranjščini pa baročne oblike, ki jih ima vedno, romanskega pokolenja pa ji navzlic temu ni model izbrisati. Na novo

je napravil v cerkvi 13 altarjev, izmed katerih pa ne obstoji dandanes nobeden več. Tudi zvonik, ki je bil početkom 15. stoletja v gotskem slogu cerkvi prizidan, je dobil tedaj v svojem pokrivalu baročno nakitje. V aprilu l. 1625 je tržaški škof Reinald Scarlicchi, ki je po smrti ljubljanskega škofa Tomaža Hrena l. 1625 še isto leto postal njegov naslednik na Kranjskem, posvetil prenovljeno cerkev ter v nji 14 altarjev.

Stodvajset let pozneje je dal opat Kovačič (1734 — 1764) cerkev zopet popraviti. Dela so bila l. 1746 končana; zvonik sam je dobil pod tem opatom sedanjo obliko, kakor izpričuje letnica 1751, ki se nahaja na zvoniku. Tudi nove orglje je opat Kovačič samostanski cerkvi preskrbel. Prekrasne velike orglje je cerkev dobila že okrog l. 1650. Niti 100 let niso ostale na svojem mestu. Vraga in mokrota sta bila zidovom, altarjem in vsi opravi stiške cerkve vedna sovražnika. Odtod toliko popraviljanja in prenavljanja tekom časa. Nove orglje je opat Kovačič naročil pri slovenskem mojstru v Celju, ki jih je leta 1747 izdelal in upostavil. Toda tudi te niso ostale do danes. Sedanje mogočne orglje so iz l. 1904.

Stiška cerkev je gotovo največja na Kranjskem; ima tri ladje; dolga je nad 60 m, široka pa 26 m. Dandanes je v njej 12 altarjev, ki jih je dal postaviti, kakor sodi K. Črnologar, Kovačičev na-

slednik in zadnji stiški opat pred razpustitvijo samostana l. 1784 Francišek pl. Taufferer. Ta prelat je cerkvi preskrbel tudi postaje križevega pota, ki se še vedno v njej nahajajo. Odlikujejo se po zelo fino izdelanih lesnih okvirjih. Zadnja t. j. 14. slika nosi letnico 1766. Iz l. 1768, torej iz dobe prav tega opata so še klopi v srednji ladji cerkve.

Zgoraj omenjeni opat Jakob Reinprecht je dal k samostanu prizidati novo lepo poslopje s stanovanjem za opata ter raznimi sobami za goste. Na severovzhodnem kotu samostanskih stavb se nahaja še star četveroglat širok stolp, ki je nekdaj služil za brambo dohoda, ki je tukaj čez potok vodil skozi stolp na prostrano dvorišče, k stari prelaturi, k cerkvi in samostanski ekonomiji. Sedanji dohod sredi iztočne stavbene fronte je napravil šele opat Kovačič. Prostori v stolpu so zanimivi, ker nudijo v svoji notranjščini na oboku znamenito stukaturno delo, ki nam predstavlja poslednjo sodbo ter Jeruzalem s Kalvarijo in štiri velike latinske cerkvene očete. Delo je bilo izvršeno l. 1620 za časa opata Jakoba Reinprehta. Tudi Ljubljani je dal isti opat blizu cerkve sv. Jakoba postaviti novo lepo stavbo »Stiški dom«, ki naj bi samostanu služil za reprezentanco v mestu. Poslopje je še vedno ohranjeno, a služi že od Jožefa II. dalje drugim namenom.

Oddelek za goste je bil krog l. 1650

znova razširjen ter v ta namen nov trako na vztočni strani ob potoku sezidan. Tako je postala vsa gradba lepo zaokrožena in zadobila je v svojo sredo krog in krog zaprta dvorišča in vrtove, ki nudijo v letnem času prekrasen pogled. Prvo dvorišče s svojimi nasadi je vsem dostopno; drugo se nahaja sredi križnega hodnika, je že v klavzuri ter vsaj ženskam nedostopno. Tu cveto poleti najlepše vrtnice. Diven prizor.

Koncem 17. stoletja je bila v času od leta 1683 do leta 1687 na južozapadni strani samostana sezidana takozvana žitnica, ogromna, zanimiva, masivna zgradba, ki obstoji brez podstrešja in prtiličja iz treh nadstropnih, zelo prostranih etaž. Vsaka je razdeljena v tri ladje; vse so tlakane z opoko in obokane; velike peči, ki se v njih med stebri vidijo, so služile za sušenje žita. Obrovske zidovi pa pričajo, da je to poslopje hotelo biti tudi trdnjava in bramba proti Turkom. Radi svojih ogromnih prostorov je to poslopje že večkrat služilo vojaškemu namenom, dasi je od glavne ceste precej oddaljeno. Tu je stanovanje v času francoske okupacije leta 1809. — 1813 precejšnja posadka vojakov tu so se zbirali tudi Maksimilijanci, vojak, ki so z Maksimilijanom odšli čez morje v Mehiko; in jeseni l. 1917 je bil nastanjen v tretjem nadstropju cel bataljon vojaštva, 500 mož, ki so imeli vsi v njem dovolj prostora. (Dalje.)

Govornik se zahvaljuje za podporo deželni vladi in vseučiliški komisiji in se obrača na osrednjo vlado s prošnjo, da se že jeseni otvori prava slovenska tehnika. Tedaj šele bo naše veselje popolno, a dotlej bomo stopali po dosedanji poti svojega dela pogumno naprej!

V imenu mestne občine ljubljanske nagovori navzoče

podžupan dr. Triller.

Ljubljana je ponosna na današnji dan. Danes so se uresničile naše najsmelejše sanje: Tehnična visoka šola je danes gotovo dejstvo. Mestna občina izraža občudovanje in zahvalo vseučiliški komisiji in društvu inženjerjev. Prvim docentom in slušateljem naj se danes ponosno dvigajo prsi — oni so pionirji slovenske tehnične vede. V imenu mestne občine kličem novemu zavodu: Vivat, crescat, floreat!

Po uvodnih predavanjih dr. Vidmarja o nalogah strojnega inženjerja ter dr. Zupančiča o matematiki v tehnični znanosti se je glavna zaključila.

Boji na Koroškem.

LDU Celovec, 19. maja. (DKU) Tiskovni urad nemško-koroškega deželnega odbora poroča: Situacijsko poročilo z dne 18. maja ob desetih dopoldne: Pri Guštnju in pri Šajdnam sedlu, zapadno od Zelenke kaple so se pokazale sovražne patrole, ki so bile z ognjem zavrnjene. — Situacijsko poročilo z dne 19. maja ob 8. jutraj: Položaj neizpremenjen.

Shod beguncev.

V nedeljo dopoldne je bil v veliki dvorani hotela »Union« številno obiskan shod beguncev iz ozemlja, zasedenega po Italijanih, ki ga je sklical begunski svet. Predsedoval je žel. uradnik Vencajz.

Prvi govornik, predsednik begunskega sosveta Merljak, je poročal o delovanju begunskega sosveta. Med drugim je poudarjal, da ni glede begunskega vprašanja nobenega jasnega razgleda. Begunci ne vedo drug za drugega. Nikjer ni glavnega katastra o beguncih, o katerih se ne ve, kje je eden ali drugi, kaj dela in kako živi. Ne vemo niti, kaj je z begunskimi otroci. Centrale manjka. Reda ni in zato so krivice in pritožbe naravna posledica. Beguncem se očitno, da so krivi draginje, pomanjkanja stanovanj itd. Res, da so med begunci elementi, ki ne zaslužijo nobenega obzira, toda res je tudi, da so te elemente vzgojili ravno oni faktorji, ki niso uredili begunskega vprašanja in begunskega katastra o pravem času. Treba je zato, da skušajo begunci rešiti svoje vprašanje sami, za kar pa je treba medsebojnih stalnih stikov.

Za njim je govoril župnik-begunec Budin, ki je navajal Jeremijeve tožbe nad jeruzalemskim mestom in ki bi tudi sedaj, ako bi videl grozote svetovne vojne in vso begunsko bolešč, vzklil: »Komu bi te primerjal Slovenija, hči Jugoslavije. Kot morje velika je tvoja bridkost!« Vse naše solne pokrajine so opustošene, vsi naši prijatelji so nas zapustili! Tedaj, ko je nastala vojna s Srbijo, so hoteli orožniki od hiše do hiše in nas odvajali v zapore brez razlike stanu, moške in ženske. Sedaj, ko so prišli Italijani, so se ponovile vse iste grozote in kar je ostalo še doma ljudi, so jih odvedli v taborišča. — Naša vlada stoji na stališču, da se mora čimveč in čimprej spraviti begunce v domovino. Kako pa naj gredo, če so meje zaprte. Prišla je v Ljubljano italijanska komisija, ki smo ji izročili 4000 prošelj s slikami za povratek v domovino, a komisija je izginila z vsemi listinami. Prišla je druga komisija, s katero pa nimamo niti stika in moramo z njo poslovati po srbskem odposlancu. Begunci priznavajo samo eno stranko, ki jo edino priznavamo in ki ni nobena druga kakor kraljestvo SHS. Apeliramo na ves kulturni svet ob 11. uri, naj ne zatre čuta pravičnosti. Italijani so sicer poslali v Pariz zaboje zlata in nad 400 vlačug, da bi delale zanje reklamo, toda kljub temu bo prišel čas, ko bo zmagala pravica in resnica.

Nato je govoril g. Kozman, ki je omenjal, da je 15 do 20 tisoč beguncev, ki se ne morejo vrniti domov. Onim, ki imajo porušene domove, so se pridružili oni, ki so pobegnili preko demarkacijske črte zaradi preganjanja Italijanov. Za te begunce skrbeti, je naša država poklicana v prvi vrsti, ker so vsi Jugoslavi. V Strnišču je okoli 3000 beguncev, ki so sicer s hrano preskrbljeni, toda obleke nimajo. Imamo nad 300 begunskih dijakov, ki so popolnoma odtrgani od svojcev, brez sredstev. Na Hrvaškem je okoli 2000 naših begunskih otrok, za katere pa nobeden ne ve, kje so in kako se jim godi. Reklo se je nedavno, ko so matere povpraševale po teh otrokih, da se jim dobro godi. Nedavno pa se je vrnilo 30 otrok, bolnih in ušvih v Ljubljano, odkoder so jih poslali v Strni-

šče. Glavna krivda vsemu temu je, ker ni prave orientacije.

V imenu koroških beguncev je govoril dr. Arnejc, ki je omenjal, da sicer begunstvo koroških Slovencev ne bo tako dolgo trpelo kakor že traja ono primorskih Slovencev, da pa koroški begunci tudi nimajo istih pritožb kot primorski ter so bili zelo gostoljubno sprejeti na Kranjskem. Vendar so koroški begunci pripravljani v skupnih begunskih zadevah vedno sodelovati. Koroški begunci se bodo vedno zavzemali za svoje brate Primorce in njihove zadeve, ker tudi oni so bili izgnani zaradi tega, ker ljubijo kraljestvo SHS.

V imenu Srbov je pozdravil shod dr. Milorad Stojković, ki se je zahvalil za izražene simpatije srbskemu narodu. Pozdravlja begunce v imenu srbskega naroda, ki najbolje ve, kaj je biti begunec, ker je bil sam preganjan leta in leta. Mi ne smemo nikdar pozabiti, da imamo brate, ki še niso osvobodeni. Še so srbske mišice jake in to bodo tudi dokazale Italijanom, kadar bo treba. Prišel bo dan, ko bosta zadoneli srbska in slovenska himna po vseh naših brdih. Treba je, da nastopijo vsi za enega in eden za vse in v tem smislu želi sreče ne kot beguncem, ampak zmagovalcem.

Za njim je govoril župnik Škerjanc, ki je želel pri posredovalnici za begunce bolj intenzivnega dela in opisal žalostne razmere v ujetniških taboriščih v Italiji.

Dr. Fornazarić je v svojem govoru omenjal, da primorski begunci niso pravzaprav več begunci, temveč že izseljenci. Zato je tudi potrebno, da si temu primerno uravnavajo življenje. Važno vlogo igra v tem pogledu naselitev onih primorskih kmetov, ki se ne morejo več vrniti, ker so jim domovi popolnoma razdrti in zemlja opustošena. Tem kmetom je treba preskrbeti zemlje, in primernih zemljišč se bo lahko preskrbelo. Tudi življenje naših naseljenecv v mestih je tako urediti, da bodo lahko pošteno živeli. Beguncu je treba podpora pošteno dati. Dokler se bo pa dajala beguncu miloščina, se bo smatral za manj vrednega človeka. Treba je preskrbeti možnost dela. V Strnišču je mnogo obrtnikov, zidarjev itd. Tem je treba preskrbeti dela: Urediti je treba vprašanje naših invalidov, ki so bednejši od drugih, ker so brez domov, ki so porušeni. Poskrbeti je treba za naše vdove in sirote, dati otrokom možnost vzgoje, dijaštvu dati dovolj štipendij za študije. Poskrbeti bo treba za varstvo naših manjšin v zasedenem ozemlju, ki je zelo važno vprašanje. Stavijo se naloge, ki čakajo nujne rešitve, ki pa zahtevajo smotrenega dela.

Nato je vodja posredovalnice za begunce, dr. Škapin, opisal delovanje posredovalnice. Kar se tiče vrnitve beguncev v domovino, je posredovalnica delala po naročilu poverjenika za socialno skrbstvo, Prepeluha, da se naj omogoči beguncem vrnitev, a da se ne sme v to nikogar siliti. Na tem stališču je posredovalnica delovala doslej in bo tudi v bodoče.

Za tem so se soglasno sprejele resolucije, v katerih begunci izjavljajo, da nimajo nujnejše želje, kakor da se čimprej vrnejo na svoje domove. Zato zahtevajo, da merodajni faktorji ukredujejo tako, da vse potrebno, da omogočijo to vrnitev s tem, da poskrbijo, da se na Primorskem po vojski razdejani in porušeni domovi in gospodarska poslopja kar najhitreje popravijo in pozidajo, in da se na Koroškem nemško vojaštvo odstrani iz slovenskih pokrajin. Najodločnejše protestirajo proti plenitvi, ropu, umoru in drugim nečuvnim grozodejstvom, katera so nemški vojaki in nemški civilisti o priliki zadnjih bojev na Koroškem zagrešili nad slovenskim civilnim prebivalstvom in nad našimi vojnimi ujetniki, in katera se dajo primerjati le še s postopanjem nemškega vojaštva v Srbiji in Belgiji. Zahtevajo, da se na Primorskem, po vojski in na Koroškem vsled zadnjega nemškega napada povzročene škode v polnem obsegu poravnajo in da se zločinci kaznujejo. Zahtevajo, da se jim omogoči in zagotovi mirno življenje in nemoten gospodarski in kulturni razvoj v naši domovini. Zato je potrebno, da se pred končno odločitvijo o pripadnosti Goriske, Trsta in Istre izvede v teh pokrajinah plebiscit v prisotnosti vsega domačega prebivalstva in pod nepristransko kontrolo. Zahtevajo, da se čimprej in pravično reši vprašanje mej med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo, tako da se vse po Slovincih obljubeno ozemlje na Koroškem z mestom Celovec in Beljakom vred, ki ležita na slovenskem teritoriju, na katerem prebivamo Slovenci že nad 1000 let, ter sta gospodarska in prometna centrala slovenskega dela dežele, pridruži državi Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zahtevajo slednjič, da se pri odločitvi mej države Srbov, Hrvatov in Slovencev v polnem obsegu upoštevajo vzvišena načela predsednika severo-ameriških zedinjenih držav o samoodločbi narodov.

Dr. Fran Windischer:

Švica in nove naloge naše trgovine.

II. Jugoslovanska uradna trgovska reprezentacija v Švici.

Pričujoča izvajanja niso pisana brez praktičnega namena. Slovenci vobče smo premalo poznali svet, tako smo zaverovani v lepote naše sladke domovine, da gre ven navadno le, kogar žene sila. Kako malo in redko smo hodili v tujino, kako redka so bila naša prijateljstva in znanstva v inozemstvu. V prejšnjih razmerah je bilo vse to odpustljivo in razumljivo: malo kolesce smo bili v kolesju velikega aparata. Prevrat je prišel ranije in radikalneje, nego smo mislili. Treba tedaj tem urneje na delo. Za šolo in teorijo sedanjih trgovski rod skoro nima časa, ker gre za neodložne naloge praktične trgovine. Mladina, naraščaj bo imel lažje stališče. Poskrbeti mu hočemo za dobro, praktično višjo trgovsko šolo v Ljubljani, z njo v zvezi morda vzgledni trgovski kontor. Pošiljati hočemo naše mlade trgovce v tujino učiti se, opazovati in iskati prijateljev. Prakso bodo videli deloma že pri svojih očetih in prednikih, kateri pa zase sedaj nimamo ne vzgledov, ne »šimeljnov«.

Poznamo in cenimo naše trgovce, zmogni so in deloljubni, zmogli bodo tudi nove težke naloge. V oporo jim bo, da so imeli mnogi cvetočo konjunkturo in prilike, opomoči si in zbrati si znatna lastna sredstva. Med vojsko so imeli čisto neprijetne čase in jezo, ker so morali stati ob strani. Imeli so pa priliko razmišljati. Vedo sami sedaj najboljši, da bode v novih razmerah dosti prostora, za vse pridne in deloljubne trgovce. Malenkostni konkurenčni pomisleki so sedaj povsem neumestni. Separatizem, ekskluzivnost, proč ž njima! Sedaj treba skupnosti, uvidevnosti in velikopoteznosti! Te besede podčrtavamo, ker je sedaj po naših mislih za mnoge stroke treba skupnega in dogovornega postopanja vsaj večjih in največjih firm, ako naj se bo kos ogromnim nalogam. Mnenja smo, da je potrebno velikim trgovcem, ki so za direktni import poklicani, razumno složiti se, pogovoriti se in v nekakih nakupovalnih družbah (konsorcijih) stopiti v velike kupčije, potrebne za preskrbovanje prebivalstva.

Uvodoma smo namenoma podali kratek gospodarski obris, ki naj opozori na Švico, katera je za naše zemlje prvredne važnosti v teh razmerah, ko smo obkoljeni od vseh strani od sosedov, kateri nam ne bodo zlepa nikdar privoščili prostora na solncu. Iz uvodnih navedb je razvidno, da je zveza s Švico za našo trgovino prepotrebna vsled razpoložnega blaga, ki tu čaka kupcev, potem pa zato, ker je tu ugodna prilika za trgovsko izpoznavanje, iskanje in sklepanje zvez, skratka izhodišče za trgovce mlade države, ki se hoče oretiti starega robstva in se nanovo orientirati.

Švica je sedaj zasebnim ljudem osobito dostopna. Tudi so v Švici na odgovornih mestih zelo nezaupljivi napram novim in nepoznanim osebam, ki se zglašajo kot trgovci. Umljivo, ker se je nakopičilo za vojske vsled prevelike strpljivosti oblasti silno veliko pretkanih premikačev in oderuhov, ki s svojo »kupčijsko prakso« škodujejo ugledu švicarske trgovine. Ker je naša država vitalno interesirana na bodočem uspevanju svoje nacionalne trgovine, je pač absolutno potrebno, da skoro store uradna mesta primerne korake v ta namen, da se v Švici ustvari naši legitimni poklicani trgovini možnost in predpogoje za praktično trgovsko delo in kupčijsko udejstvovanje. Neodložna potreba je, da naša centralna ali deželna vlada — opredelitev kompetence mi ni znana, ker smo že cele tedne v inozemstvu brez zvez z domovino — ustanovi ali omogoči ustanoviti v Zürichu ali v Bernu reprezentativno mesto, kjer bodo naši pridobitni krogi imeli svoje zaupno mesto. Naziv je egal, morda jugoslovanska trgovska komora v Švici (chambre de commerce yougoslave) ali jugoslovanska uradna trgovska reprezentanca (représentation commerciale officielle yougoslave). Priporočano mesto mora imeti uradni značaj, treba tudi, da se osnova take institucije notificira od vlade do vlade uradno. Reprezentativno mesto samo naj bi ne delalo kupčij. Le tako si je mogoče osigurati, da bo kot uradna zastopstvo

živelo pri oblastvih (zveznem svetu in kantonalnih) ugled in brezpogojno zaupanje. Dosega lepih odnošajev je pa praktično v glavnem odvisna od takta in spretnosti s tem poslom poverjenih osebosti. V tesni zvezi z domačimi faktorji in domačo trgovino, če le mož z združene v konsorcije saj za začetno dobo ter v stalni zvezi s švicarskimi organizacijami in trgovci, bi delovalo predlagano mesto v prid izvoznih dovolil, iskalo trgovskih zvez, dobavnih virov, finančnih zvez, kreditov, dogovorov odjemalcev. Razume se, da ne govorimo za birokratsko pisarniško podjetje, marveč za organ, praktičnim potrebam služeč. Priporočano mesto bi izvršno služilo kupčijskim interesentom vseh vrst. Delokrog bi mogel obširjati tudi druge stvari. Kako dobro bi služilo tako mesto informativno onim, kateri bi morda od vlade poslani hoteli študirati v Švici socialne naprave (zavarovanje), strokovno šolstvo za trgovski in obrtni stan, gospodarske naprave. Naše dijaštvo, če naj se oprosti nemške in avstrijske mentalitete in se praktično vežba v tujih jezikih, bo moralo v zapadno inozemstvo. Onim, ki se odločijo za Švico, bo iskati dovoljenja za pot in nastanitev in tudi svetla bodo rabili. Čez silo enega še tako dobrega konzulata gre, da bi mogel vsem mnogostranskim zahtevam ustrezati.

Na napačno, kampanilno stališče bi se postavljali, kdor bi trdil, da gre pri priporočani instituciji za zgolj enostranske kupčijske interese. Občni blagor je tu vitalno interesiran. Glede institucije same mora veljati za vodilo, da mora biti zasnovana praktično in dobro ter imeti zadostno sredstva. Naprava bi bila zvezana pač z znatnimi stroški, ali živo-potrebna je in nosila bo trajne sadove.

¹⁾ Tako »Sindicat pour l'exportation suisse«.

Glasovanje na Koroškem pod nemškimi bajoneti.

Kakor poroča neka ženska, ki je pribežala iz Koroške, nameravajo Nemci izvesti dne 24. t. m. obče ljudsko glasovanje na Koroškem.

Ker so vsi ugledni Slovenci internirani, ali pa ubiti ali izgnani, je v naprej pričakovati, da bo vse koroško ljudstvo pod pritiskom nemških bajonetov glasovalo za Nemško Avstrijo.

Naše zahteve.

LDU Pariz, 18. maja. (ČTU) »Petit Journal« piše: Srbska delegacija je podala nastopno izjavo: Glede Nemške Avstrije in Mažarske imamo teritorialne in finančne zahteve. Z ozirom na prve smo na temelju Wilsonovih načel zahtevali, da bodo naše meje obkrožale vse jugoslovanske skupine. Vstrajamo zlasti pri svojih pravicah glede Maribora na Štajerskem, Celovca in Beljaka na Koroškem, kjer so železniška križišča za slovenske dežele. Glede Bosne in Hercegovine, ki sta bili po kršitvi mednarodne pogodbe anektirani, upamo, da bo konferenca odločila tako, kakor glede Alzacije-Lorene.

Biše avstrijsko brodovje — jugoslovansko.

LDU Pariz 19. maja. (ČTU) Kakor se govori, bo dobila Italija od avstrijskega trgovskega brodovja 15 odstotkov kot odškodnino za 380.000 ton, ki so jih Italijani v vojski izgubili. Brodovje bo pripadalo Jugoslaviji.

Protesti radovljanskega okraja.

Občine radovljanskega kraja protestirajo.

LDU Radovljica, 18. maja. Občinski odbori odnosno gerentski sveti občin Jesenice, Koroška Bela, Dovje, Rateče, Breznica, Bohinjska Bistrica, Gorje, Kropana, Lancovo, Ljubno, Lesce, Leše, Bohinjska Srednja vas, Mošnje, Ovišje, Radovljica, Ribno, Kamna Gorica, Bled, Begunje in Predtrg so danes v slovenskih sejah soglasno sklenili nastopno resolucijo:

Zastopstvo občine..... političnega okraja Radovljica, izvedevši, da se na mirovni konferenci v Parizu namerava večji del našega okraja priključiti Italiji ali Nemški Avstriji, da se s tem spravi bohinjsko železnico popolnoma v italijanske in nemške roke, na svoji seji kar najodločnejše in najenergičnejše protestira proti taki priključitvi ter izjavlja, da ljudstvo take priključitve nikdar ne pripozna in da se bo z vsemi močmi proti nji branilo;

Podpisujte 4% državno posojilo!

zahteva, da vse slovensko ozemlje ostane neločljivo združeno z Jugoslavijo, zahteva, da se poizve pred končno odločitvijo narodova volja potom plebiscita na vsem Goriškem, Tržaškem in Istri;

protestira proti barbarskemu postopanju nemških šovinistov s slovenskim prebivalstvom in našimi vojnimi ujetniki na Koroškem;

zahteva, da se vse slovenske pokrajine na Koroškem in Štajerskem z njihovimi gospodarskimi in prometnimi središči Beljakom, Celovcem in Mariborom združijo, oziroma ostanejo združene z Jugoslavijo in

zahteva slednjič, da se sploh pri določitvi mej države Srbov, Hrvatov in Slovencev v polnem obsegu vpoštevajo plemenita načela predsednika severo-ameriških Zedinjenih držav o samoodločbi narodov.

Občinski zastop naproša okrajno glavarstvo oziroma deželno vladu za Slovenijo v Ljubljani, da bi gorenji sklep blagovolilo takoj sporočiti ministrstvu za zunanje stvari v Beogradu, naši mirovni delegaciji v Parizu, gospodu predsedniku Wilsonu in ostalim zaveznikom ententnih velesil na mirovni konferenci.

Isto resolucijo so soglasno sprejeli na shodih jugoslovanske socialno demokratične stranke na Jesenicah, obeh podružnic jugoslovanskih železničarjev na Jesenicah in v Bohinjski Bistrici, novostanovljenega društva obrtnikov radovljiskega okraja v Radovljici ter telovadno društvo Sokol na Jesenicah. Pripominjamo, da občina Bela peč seje ni mogla sklicati, ker je zasedena po Italijanih.

K zgornjemu uradnemu poročilu Ljubljanskega dop. urada, ki je pomembno, nam smo se pristavili:

Resolucije

Jugoslovanske Strojne Zveze.

Jesenice, 18. maja. Danes je delavstvo, organizirano v lukajski Jugoslovanske strokovne zvezi, sklenilo naslednje resolucije:

»Ko smo danes dne 18. maja zvedeli, da hočejo na konferenci v Parizu večji del našega okraja priklopiti Italiji ali Nemški Avstriji, da bi na ta način prišla bohinjska železnica popolnoma ali deloma v italijanske ali nemške roke, protestiramo proti temu najodločnejše in najenergičnejše ter izjavljamo, da take priklopitve nikdar ne priznamo in da se bomo branili proti njej z vsemi svojimi močmi.

Zahtevamo, da ostane vse slovensko ozemlje neločljivo združeno v Jugoslaviji.

Zahtevamo, da se proizvede pred končno odločitvijo narodna volja potom plebiscita na vsem Goriškem, Tržaškem in v Istri.

Protestiramo tudi proti barbarskemu postopanju nemških šovinistov s slovenskim prebivalstvom in našimi vojnimi ujetniki na Koroškem.

Zahtevamo, da se vse slovenske pokrajine na Koroškem in na Štajerskem s prehodnimi in prometnimi središči z Beljakom, Celovcem in Mariborom združijo, oziroma ostanejo združene z Jugoslavijo, ter uveljavijo plemenita načela Združenih Držav Severne Amerike.

Goriška, Terra redenta!

(Iz zasedenega ozemlja.)

Goriška je mučenica, kateri se druge ne morejo primerjati. Njene rane ne izmere, ne se ne morejo ne izreči, ne povedati, ne popisati, ne primerjati. Pet let je počivala roka najbesnejšega sovražnika nad njo z vso težo in krutostjo. Po kratkem oddihu, po kratkem odmoru je naša nesrečna domovina dobila drugega gospodovalca, ki se imenuje in naziva Odrešenik. Sedaj imenujejo našo domovino Odrešeno zemljo = Terra redenta. To se razume le ironično in ni treba tega še posebej praviti.

Da smo bili prej v suženstvu, se bridko zavedamo, da smo sedaj odrešeni, tega nikdo verovati ne more, ker imamo preveč dokazov, ki pričajo, kako nas naši gospodovalci sovražijo, zasmehujejo in zaničujejo. Drugega ne moremo sedaj. Naš gospodovalec se obnaša med nami kakor zmagovalca, ki je gotov svoje zmage nad nami in svoje pridobitve na večne čase. Per saecula saeculorum. In mi pravimo: Amen.

Naš gospodovalec je mnenja, da bo svoje delo v desetih letih dokončal. Pridno se giblje in podviza z vsem na gospodarskem, na političnem in na moralnem polju. Na gospodarskem polju je že dosegel toliko, da je naše ljudstvo oškodovano najmanj za 1 milijardo. Reci: Eno milijardo. Na političnem polju je dosegel že to, da so skoro vsi naši politiki in razumniki internirani ali pa izolirani, da so vsa naša društva in družbe razpuščene, da je naša organizacija uničena in prisiljena, da razpade. Na moralnem polju

pravi, da ne smemo drugega misliti, kakor to, kako bomo dobro jedli in pili in se ženili, zatorej vsak dan veselice, vsak dan ples.

Mi pa vemo, da naš odrešenik živi, in nanj obračamo tudi svoje oči in pravimo: Gorje ti, ki teptaš naše najsvetejše pravice.

Doseljevanje židov v Jugoslavijo.

Opozorili smo že enkrat v našem listu oblasti, da je začelo celo hebrejsko romanje v Jugoslavijo, a kljub temu izgleda, da se doseljujejo židom ne delajo nikake zapreke, ampak da jim oblast celo gre na roko. V najzadnjem času je zopet dospelo mnogo teh židov-veržnikov iz Madžarske in Poljske. Iz Madžarske jih je spodil boljševizem, iz Poljske pa upravičeno držanje poljskega naroda in poljske vlade napram njim. Največjo krivdo za to nesrečno pomnoževanje števila jugoslovanskih državljanov imajo naša zastopstva v Budimpešti in na Dunaju. Budimpeštansko zastopstvo spravlja k nam vse uslužbenice-židove onih madžarsko-židovskih podjetij, ki so morala prenesti svoj sedež v Jugoslavijo; noben teh ne zna našega jezika in vsi bodo tu samo povečali število onih elementov, ki največ rujejo proti edinstveni državi. Vrhutega odjejo našim ljudem mnogo dourega kruha. Tudi dunajsko zastopstvo kaže, da je sklenilo zvezo z alleanco israelitike. Vsak žid, ki se pripelje k nam, ne zna prehlaviti uslužnosti in prijaznosti našega zastopništva na Dunaju. No saj ni čuda, vodja oddelka za poštne dokumente je gotov g. Molnar, kojega ime ne kaže, da je pristne naše krvi in vere. In zadnje tudi naša centralna vlada v Belgradu ne ravna korektno. Pred časom je neka bosanska občina ukazala vsem tamošnjim židom, ki so se naselili tekom vojne v dotični občini in so rodod iz Galicije, da se morajo takoj izseliti. No židi so poslali deputacijo v Belgrad in vsi so smeli ostati.

Pozivljamo naše narodne predstavnike v Belgradu, da takoj store primerne korake, da se tem škodljivim elementom takoj dajo potni listi v njih domovino in da se v bodoče najstrožje zabrani njihovo naseljevanje.

Med Italijani in Jugoslovani ni sporazuma.

LDU Berlin, 18. maja. (ČTU) »Lokal-anzeiger« javi iz Lugana: Kakor poroča »Corriere della Sera« iz Pariza, se je ponesrečil poizkus, ki ga je priporočala Amerika, da bi se italijanski in jugoslovanski delegati direktno sporazumeli. Poizkus se je ponesrečil vsled trdovratnosti, s katero so Jugoslovani vstrajali na svojih zahtevkih.

Austrijski delegati v Parizu.

LDU Lyon, 18. maja. (Brezlično.) Izmena poverilnic med pooblaščenici antante in nemško-avstrijskimi delegati bo v ponedeljek ob 15. uri 15 minut v paviljonu Henri IV. v St. Germainu, in sicer v sobi, kjer je bil rojen Ludovik XIV. Komisiji za verifikacijo predseduje Jules Cambon, ki zastopa tudi Francijo; Henrik White zastopa Zedinjene države, lord Hardinge Veliko Britanijo, De Martino Italijo in Matsui Japonsko. Pri izročitvi mirovnih pogojev Nemški Avstriji bodo zastopane nastopne antantne države: Zedinjene države, Velika Britanija, Francija, Italija, Japonska, Belgija, Kitajska, Kuba, Grška, Nikaragua, Panama, Poljska, Portugalska, Rumunija, Srbija-Hrvatska-Slovenija, Siam in Čehoslovaka.

Poljaki in Ukrajinci.

LDU Haag, 18. maja. (ČTU) Iz Pariza poročajo: Vest, da se je sklenil mir med Poljaki in Ukrajinci, bo močno vplivala na boljševiško gibanje v Rusiji. Ukrajinci so v bojih med boljševiki in Poljaki izgubili več kot dve tretjini svojega ozemlja, katerega so se polastili boljševiki. Mirovna pogodba med Ukrajinci in Poljaki vsebuje tudi določbo, po kateri morajo Poljaki pripustiti, da se sestavi močna armada, ki bo osvobodila ukrajinsko ozemlje od boljševikov.

Nemški odgovor.

LDU Berlin, 19. maja. (DKU) »Vossische Zeitung« javi iz Versailles: Kakor meni »Matin«, bo nemški skupni protipredlog, ki ga bodo dne 23. maja kot spomenico izročili alirancem pri konferenci, imel nastopne smernice: Nemci vstrajajo

pri 14. točkah Wilsonovih in zahtevajo na tej podlagi ljudska glasovanja na spornih ozemljih. Nemčija se zaveže za obnovo razdelanih pokrajin, dobila pa bi za to olajšave in one sirovine, ki jih potrebuje za obnovo svoje industrije. Da pokaže Nemčija svojo pripravljenost za razorožitev, bo izročila vse vojno bodovje mirovne dobe, zahteva pa svoje trgovsko brodogojstvo. Ako bi se skupni protipredlog ne sprejel, bi morala nemška vlada odkloniti podpis.

Razna poročila.

Boji med Čehi in Mažari.

LDU Praga, 18. maja. (ČTU) Situacijsko poročilo s Slovaškega: Češke čete so zasedle Korlat, 17 km vzhodno Losonca. Mažarski častniki-ubežniki pravijo, da pomenja živahni promet na mažarski strani, da bodo Mažari te dni napravili kombiniran napad na slovaški fronti. Čehoslovaške čete so ukrenile vse potrebno, da odbijejo mažarski napad.

Nova bolgarska vlada.

LDU Sofija, 19. maja. (ČTU) Po pogajanjih se je Teodorovu posrečilo, rekonstruirati svoj kabinet. Dva ministra nacionalno - demokratične stranke, vojni minister Ljapčev, in minister za zunanje posle Mušanov, sta odstopila.

Polet preko Atlantskega oceana.

LDU Newyork, 18. maja. (ČTU) Semkaj je dospela vest, da je letalo št. 4, ki je vzletelo v Trepassyju, pristalo v nedeljo popoldne ob pol dveh na Azorih. Polet preko oceana je trajal 15 ur in 13 minut. Razdalja znaša 1600 kilometrov.

Turški veliki vezir odstopil.

LDU Berlin, 19. maja. (DKU) »Vossische Zeitung« javi iz Versailles: Vsled zasedbe Smirne je po pariških poročilih nastala v Carigradu skrajna razburjenost. Veliki vezir je demisijiral.

Politične novice.

+ Dr. Korošec cinca. »Slov. Narod« objavlja z dne 19. maja naslednjo brzojavko: »Važna gospodarska ponudba Beograd, 19. maja. »Trgovinski Glasnik« poroča: Naša finančna centrala v Parizu je dobila od Kanadske vlade izredno ugodno ponudbo za blagovni kredit v znesku pol milijarde frankov. Kanadska vlada dovoljuje, da odide v Kanado posebna jugoslovanska trgovska misija in si izbere ves blago, ki ga more Jugoslavija rabiti, posebno železni material, stroje, volnene, usnjate in kovinske izdelke, hrano in semena vsake vrste in živino. Blago bi plačala prodajalec Kanadska vlada, Jugoslavija pa bi izdala zato Kanadi 5letne bonde, obrestovane po 5%. Jednako pogodbo je sklenila s Kanado tudi že Grška. Naša delegacija je poslala iz Pariza originalno grško pogodbo beogradski vladi s toplim priporočilom, naj se kanadska ponudba sprejme in pogodba čimprej podpiše, ker sta predsednik kanadske vlade in kanadski trgovinski minister ostala nalašč zato še v Parizu, da pokačata podpis. V Beogradu pa roma ta ponudba že štirinajst dni iz enega ministrstva v drugo in še do danes se ni našel minister, ki bi se smatral kompetentnega, da bi predlog kanadske vlade predložil ministrskemu svedu v presojo in da bi urgiral hitro rešitev. Kolikor smo obveščeni se nahaja sedaj ponudba na »študiju« v prehranjevalnem ministstvu (op. ur.: dr. Korošec). Mi tako cincamo, nazadnje bomo pa dočakali, da bomo morali kupovati kanadsko blago za nerazmerno višje cene od Grške in Rumunske. — Mi zelo obžalujemo, da se »Slov. Narod« ne obotavlja majati avtoritete osrednje vlade, kadar mu kaže, da si se to najdržavotvornejšemu listu manj spodobijo, zlasti ob časih, kakršni so sedaj. Radi upoštevanju težki boji, ki ga bije med svojim strankarstvom in svojo državnostnostjo, a vendar menimo, da bi, posebno zaradi tega, ker dr. Korošec ni ravno znan kot »cincar«, ne kazalo načenjati vprašanja o cincanju.

+ Strašne bolešine. Varaždin ima tudi svoj tednik, ki se imenuje seveda »Volja naroda«, glasilo jugoslovanske demoratske stranke. (Posamezna številka 60 vinarjev.) V zadnji številki tega lista beremo med hrvatskim besedilom tudi naslednjo slovensko notico: Shodi JDS. na Štajerskem, ki se odlikujejo pred onimi nasprotne stranke po svoji lojalnosti in mirni objektivnosti, zaradi tega tako strašno bolijo voditelje SLS., ker tam ljudstvo marsikaj resničnega izve, kar mu lastni ljudje in listi skrbno prikrivajo: da je danes SLS. manjšinska stranka, ki šteje samo 19 poslancev, med tem ko jih ima JDS. 140; da je JDS. res stranka pravega jugoslavenskega ujedinjenja, ki ne pozna nobene plemenske in verske razlike med nami. V klubu nimamo samo našpo-

sobnějšíh pristašev katolikov, pravoslavnikov in muslimanov, v Demokratičnem Klubu sedita dva katoliška duhovnika kot jako delavna člana JDS. — Celo v Varaždinu je razvnanje radi teh 19 nesposobnih ljudi, medtem ko imajo sami desetkrat toliko najlojalnejših, najmirnejših, najobjektivnejših, najbolj jugoslovanskih, najbolj neplemenskih, najbolj versko nerazličnih, najbolj sposobnih in najbolj duhovniških članov.

+ Kaj pravi Renner. »Il Giornale d'Italia« z dne 16. maja poroča: Zurich, 15. maja. Na potovanju v Francijo je intervjuval Rennerja nek časnikar, kateremu je le-ta izjavil sledeče: Pred dvema leti sem bil nasprotnik združitve Avstrije z Nemčijo, pač pa sem takrat mislil na federalno Avstrijo s Čehoslovaki, Jugoslavi in Rumuni kot prijateljskimi mejskimi narodi. Od takrat se je pa situacija spremenila; Čehi in Jugoslavi so naši nasprotniki, oziroma sovražniki. Vsled tega sem opustil misli, ki sem jih propagiral pred dvema leti. Časnikar ga je nato vprašal o njegovem mnenju o pogajanjih v Saint Germain. Renner je odgovoril: »Mi gremo tja z mislijo, da se vrnemo v domovino, prinašajoči z mirom tudi konec vseh muk. Evo vam, naš program!« P. P.

+ »Giornale d'Italia« z dne 16. maja poroča: Saint Germain, 14. maja. Ob prihodu avstrijske delegacije je bilo navzočih veliko število časnikarjev in fotografov. Vlak je došel na postajo ob 10. uri 50 minut. Prvi je izstopil Renner s smehljajočim obrazom. Prefekt departementa ga je pozdravil v imenu vlade rekoč: »Sprejeti boste s prijaznostjo, ki je pri Francozih tradicijska.« Nato je predstavil prefekt Rennerju komandanta Bourgeois, ki ima nalogo posredovati med delegacijo in vladami alirancem. Renner je obžaloval, da ne more govoriti v francoščini in rekel v nemščini sledeče: »Zahvaljujem se Vas za prijateljski sprejem. Prvikrat prihajam v Francijo; upam, da bom dovršil svojo nalogo z ravno tako radostnim srcem, kakor prihajam k vam.« Pooblaščenici so se nato odpeljali z avtomobili v njim določene vile, kamor so dospeli brez incidentov. (P. P.)

Dnevne novice.

— V kuratorij tehniško-visokošolskega tečaja je izvolil zbor docentov sledeče gospode: za gradbeni oddelek arh. inž. Vurnika, za strojni oddelek dr. Rih. Zupančiča, za rudarski oddelek dr. Samca, za geodetski oddelek inž. Leo Novaka. — Predavanja in praktične vaje se prične v sredo in sicer deloma na obrtni šoli v dvorani V. in XVI. deloma na realki.

— Naši ujetniki na Koroškem. Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 18. maja ob 10. uri iz uradnega vira: Južno od Spod. Dravograda ter v Dravski dolini so se 17. t. m. približevale nemške patrole našim predstražam in jih nadlegovale s streljanjem iz pušk in streljalic. Napadalihi poizkusi so bili odbiti. Delovali sta obojestranski artiljeriji. Severno od Jezerskega sedla in na Zelenici smo prepodili sovražne patrole. Položaj je neizpremenjen. V Spitalu ob Dravi se nahajajo ti-le slovenski častniki-ujetniki: kapetana Vidrih Oton in Badiura Rudolf; nadporočniki Peterlin Makso, Legiša Radko, Rybar Miloš, Tratnik Ferdinand, Prešern Dušan, Černe Janez; poročniki Janko Stojan, Geršak Karol, Urbas France, Sturm Pavel, Kurent Andrej, Gogala Avgust, Zacherl France, Flajs Andrej; praporščaki Premrou Viljem, Turk Jakob, Vukšinič Martin, dr. Ploj France. — V rezervni bolnici št. 1 v Celovcu leže in so dobro prekrbljeni: poročnik Stirn Jože, avlič Martin, Gačnik Janko in praporščak Grad France. Dalje ti-le ranjeni vojaki: Rak Janez, Jamnik Ivan, Fingst (?) Janez, Blatnik Anton, Slatner Ludovik, Rosine France, Oraš Rudolf, Markič Janez, Leben Janez, Pouk Ignacij, Richter Miha, Lampl Rudolf, Grabner Anton, Kunšek Miha, Spruck Alb., Bacher France, Bertina France, Rudl Jakob, Freimuth Šimen, Zalokar Janez, Kohlmann Janez, Kopitler Ivan, Kodela Bertl, Polak France, Ravter Jože, Gorjanc France, Bergmann Anton, Gril Alojzij, Šoban France, Lasnik Jože, Neiger Alojzij, Novak Janez, Mavec Jakob, Pintarič Janez, Breskva France, Arnoš Ivan, Jerlicio France, Jagodič France, Sodiok Jože, Ravter Jože, Prencar Jože, Zugmas Alojzij. — Umrl je dne 30. apr. Krušič Leopold in 4. maja Kranjc Janez. Bolni so: narednik Grad Makso, deseterik Bugar Janez; vojaki: Leven Alojzij, Pustoslavšek (?), Zimmermann Jože, Jovanovič Vladislav, Bonovič Miha in Soršak Šimen. — Približno 90 ujetnikov je še v Celovcu; vsi drugi se nahajajo v Spitalu ob Dravi, v Gmündu in v Zornitem Dravogradu.

— Na graščini Fala je izbruhnila splošna stavka. Delavci so začeli stav-

kati na žagi in v gozdu 12. maja. V četrtek ob 8. uri pa je izbruhnil splošni štrajk. — Stavka se je vnela zaradi prelomljene pogodbe. Delavci so se namreč pogodili z graščakom Judom Falterjem, da se jim zviša plača za 50% in za Surni delavnik. Te dni je prišla graščina pod drž. nadzorstvo. Oskrbnik in vladni nadzornik sta se pobratila in samovoljno strla pogodbo, določila delavcem manjšo plačo in jim ukinila tudi 8 urni delavnik. Zagrozila sta uslužbencem, da morajo delati, drugače zgube vse pravice bolniške blaginje. Štrajk traja že šesti dan. Delavci trpe veliko pomanjkanje.

— **Pošta laških ujetnikov.** Dopisnica, odposlana iz Teano-Caserta 16. febr. t. l. je prišla 16. maja v M. torej ravno po treh mesecih. Večidel pa sploh ne pride. Jako človekoljubna je ta romanska kultura. Nemška jo seveda prekosi. Mi smo pa itak barbari. — Pa tudi ljubljanska pošta včasih ni boljša. Pismo, odano 15. sem prejel 19., dasi je bil naslov prav natančen. V tem tempu bi do Kaserte hodil pol leta.

— **Dovoljenja za potovanja v inozemstvo** izdaja odslej vsled pooblastila belgajske vlade tukajšnja deželna vlada za Slovenijo.

— **Racija vojaške policije v Zagrebu.** Vojaska policija v Zagrebu je napravila 15. t. m. posebno racijo na one, ki so dolžni k vojakom, pa se niso odzvali pozivu. Zaprla je popolnoma Jelačičev trg in zahtevala legitimacijo od vsakogar, ki se ji je zdel sumljiv. Na ta način je aretirala 20 oseb. Med njimi 15 takih, ki se niso odzvali pozivu, in 5 mažarskih prekupčevalcev. Podobne racije se bodo vršile večkrat.

— **Popravek.** V nedeljskem »Slovenec« bi se moralo piščevo ime nad člankom »Narodna samozavest« pravilno glasiti J. S.

Uubljanske novice.

lj **Pogreb + poročnika Kvartiča.** Mirno in veličastno se je pričel. Bil je poslednji pohod junaka, ki je položil vso svojo silo na žrtvenik domovine ostal je še duh, živ, srca vzbujajoč, duh rodoljubja, ljubezni. Lepo se je skladala z veliko domovinsko ljubeznijo junakovo udeležba vojaštva v pričetku pogreba. Videli smo komandanta dravske divizije, generala Smiljančiča, komandanta mesta Ljubljane, lepo število stožernih in drugih častnikov, izbrano četo Ljublj. pp. in odposlanstva drugih v Ljubljani se nahajajočih vojaških formacij. Kot memento vsem onim, ki za naše junake nimajo drugega kot pomilovalen nasmeh, so se nam zdele žalostinke, ki jih je igrala voj. godba iz Maribora. Pri železniškem prehodu je častna stotnija oddala salvo in godba je zaigrala Lepo našo... in Bože pravde... Vojaštvo se je poslovilo od junaka. Kakor nas je v pričetku udeležba vojaštva presenetila, tako nam je bilo hudo, ko smo videli stati ob grobu le štiri vojake-dijake, padlega prijatelja. Razen običajnega špalirja in teh štirih ni bilo pri grobu jugoslovanskega častnika-junaka prav nobenega častnika. Bolelo nas je vse to, ker smo poznali pokojnega Milana. Nekdaj je bil narod svojim junakom bolj hvaležen...

lj **Manifestacija Hinku Nučiču.** Si noči je igral g. Nučič v Vojnovičevi igri »Smrt majke Jugovčev«. Po drugem dejanju se je pričela veličastna in pristrana manifestacija občinstva temu našem najpriljubljenejšemu in najpožrtvovalnejšemu igralcu. Hvaležni meščani in igralci so mu poklonili več darov, ki niso bili samo dokaz ljubezni in zaupanja v njegovo umetnost in v njega, ampak so vsebovale obenem pristrano prošnjo, da še ostane v naši sredi in nadaljuje započeto delo. Ti darovi in burne ovacije občinstva so bile hkrati protest proti možnosti, da bi Hinko Nučič zapustil Ljubljano in našo dramo. Igralci Drenovec, Zeleznik in Novak so mu prinesli na oder dva venca in ogromen šopek cvetice, gđ. Gerasova pa pladenj s srebrnino... Velik zelen venec s srebrnim trakom je imel v zlatih črkah napis: »Slovenskemu umetniku narodni meščani.« Pozlačen venec so mu darovali igralci. Na zelenem traku so bile zapisane vse vloge, ki jih je v ti sezoni igral. Ploskanje in klicanje Nučiču je bilo nepopisno. Ko so se ovacije nekoliko polegale, je spregovorila naša umetnica gospa Zofija Borštnikova. Poydarjala je, da mu te darove poklanja ljubljansko meščanstvo, ki čista in ljubi njega in njegovo umetnost; po Ljubljani se je raznesla tužna vest, da nas zapusti — meščani ga prosijo, da ostane še nadalje v njih sredi in deluje za povzdigo naše dramatične umetnosti z isto požrtvovalnostjo in ljubeznijo kakor dosedaj. S to prošnjo ga pozdravljajo najpristraneje. — Gosp. Nučič je ginjen stisnil gospe Borštnikovi roko in jo poljubil. Ovacije občinstva so trajale 8 minut nepretrgoma.

lj **»Glasbena Matica.«** Danes v torek ob 18. uri važna pevka vaja za ženski zbor.

lj **Iz gledališke pisarne.** Za torek, 20. maja, napovedana premiera operete »Madam Favart« se mora preložiti, ker bolna gospodična Skalska ni še toliko okrevala, da bi mogla nastopiti. Kupljene vstopnice za to opereto veljajo za premiero, kadar se uprizeri. Namesto »Madam Favart« se uprizeri 20. maja ob 7. uri zvečer Baletni večer z javno produkcijo baletne šole za izven abon.

lj **Koroški beguncem.** Vsi koroški begunci, kateri bivajo v Ljubljani in okolici in so oddali pri tukajšnjemu odboru »Razvidnostni list« za begunce naj se javijo v torek dne 20. maja 1919 v pisarni odbora koroške begunce v Ljubljani, Poljska cesta 4.

lj **Društvo inženirjev** v Ljubljani vabi vse svoje člane na društveni sestanek v torek 20. t. m. ob 8. zvečer v dvorano mestnega magistrata. Na dnevnem redu je poročilo o reorganizaciji javne tehniške službe in volitev dveh članov v kuratorij za teh. viš. šol. tečaj.

lj **Mestni papirnat drobiž.** Finančno ministrstvo je dovolilo mestni občini v Osijeku, da izda za 10.000 K papirnatega drobnega denarja pa 10, 20 in 50 vinarjev. — Ne bi li bilo na mestu, da ukrene ljubljanska občina nekaj sličnega? Gotovo bi bil tak denar pripravnejši kot so znamenke, ki jih danes uporablja že skoro cela Ljubljana vsled pomanjkanja kovanega drobiža.

lj **Popravek.** V nedeljskem oglasu tvrdke Gregorc & Verlič, Ljubljana se mora pravilno glasiti po najnižjih cenah, kar so cenj. čitatelji itak sami opazili.

Nainovelše.

UREDITEV NAŠIH MEJA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 19. maja. V zvezi s poročili, ki so došla iz Pariza povodom določevanja meja med kraljestvom SHS in Italijo, je bilo več posvetovanj ministrskega sveta. Na podlagi poročil iz Pariza se nismo definitivno odbili in še vedno obstoji nada, da bomo uspeli v naših zahtevah. Nam nudijo kompenzacije na drugi strani, ki jih pa kraljevska vlada kategorično odbija.

PROSLAVA OBLETNICE DR. JOVANA ŠKERLIČA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 19. maja. V nedeljo je bila v Belgradu svečana proslava obletnice smrti dr. Jovana Škerliča, srbskega književnika in publicista. Vršila se je svečana akademija, na kateri je govorilo več narodnih poslancev in kulturnih delavcev. V imenu Slovencev je govoril dr. Lovrenčič, ki je primerjal pokojnega dr. Škerliča s slovenskim pisateljem Ivanom Cankarjem. Zvečer se je predstavljala v gledališču Kačičev »Gazavac pred sudom«, ki je slavnost primerno zaključil.

ŠKOF DR. LANG V BELGRADU.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 19. maja. Včeraj se je vrnil iz Belgrada škof dr. Lang, ki je bil v Belgradu v važnih cerkvenih poslih. Vest belgrajske »Pravde«, da je bil v Belgradu tudi nadškof dr. Bauer, ni točna.

DR. TRESIČ-PAVIČIĆ O ITALIJANSKIH TEŽNJAH.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 19. maja. Dr. Tresič-Pavičić, bivši poslanec Brača, Hvara in Visa, je napisal v »Journal des Debats« članek o otoku Visu, v katerem pobija na podlagi točnih podatkov italijanske zahteve na ta otok. Članek protestira proti pretenzijam imperijalizma Italijanov. Dr. Tresič-Pavičić pravi na koncu med drugim: Mi zahtevamo samo plebiscit, to je — vox populi, vox dei, in sicer za vse sporne kraje in vsa sporna mesta, tudi za Reko in Trst. Mi nočemo nikdar dovoliti, da bi se slovanski kraji kot je otok Vis samovoljno priznali Italiji. Kot zastopnik tega otoka protestiram proti taki rešitvi, ki bi povzročila samo težke posledice, za katere bi pred zgodovino padla odgovornost na glave onih, ki bi bili vzrok.

VSEUCILIŠČE V SKOPLJU.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 19. maja. Na predlog ministra za prosveto je sklenila vlada, da se otvori v Skoplju vseučilišče in sicer v prvem času samo s pravno in filozofsko fakulteto.

ZAPISNIKI NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 19. maja. Za nekoliko dni se bodo pričeli izdajati stenografski zapisniki sej narodnega predstavništva. Zapisniki bodo izhajali v obliki revije. V bodoče bo izšla za vsak sestanek parlamenta posebna številka, ki se bo tiskala v 10.000

izvodih. Zapisniki se bodo pošiljali vsem občinam, državnim uradom, knjižnicam in časnikom.

SLADKOR ZA NAŠO DRŽAVO.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 19. maja. Kakor se poroča iz ministrstva za prehrano, bo v najkrajšem času dovolj sladkorja za naše kraljestvo. Sladkor se bo prodajal po monopolskih cenah v trgovinah.

VODJA SOCIALISTIČNE LEVICE — KONFINIRAN.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 19. maja. Kakor znano, je zagrebska policija prepovedala dr. Radoševiću, vodji zagrebske socialistične levece, zapustiti mesto Zagreb. Dr. Radošević je sedaj objavil v javnosti pritožbo, ker mu policija krati osebno svobodo.

NEVAREN BOLJŠEVIK — ARETIRAN.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 19. maja. Iz Osjeka javljajo, da je te dni aretirala vojaška policija opasnega boljševiškega agitatorja Antona Jarnovskega.

MORNARJI ODŠLI IZ ZAGREBA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 19. maja. Danes ob 6. uri popoldne je odšel iz Zagreba mornariški oddelek, ki je bival tu od časa prevrata.

ITALIJANSKA NASILSTVA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Reka, 19. maja. Italijanske vojaške oblasti marljivo iščejo nabiralce podpisov za brzojavko Wilsonu, da se naj vse jugoslovanske pokrajine priključijo kraljestvu SHS. Vršile so se hišne preiskave pri večjem številu oseb, a brez povoljnega uspeha.

ITALIJANSKA ČASOPISJE PROTI ANGLIJI IN AMERIKI.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Reka, 19. maja. Radi odločitve entente v vprašanju trgovske mornariče bivše monarhije, napada italijansko časopisje najostreje Anglijo in Ameriko. Lokalni italijanski listi ne zaostajajo v tem za onimi iz Italije.

IZVOZ V GRŠKO.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 19. maja. Iz ministrstva za trgovino in industrijo javljajo, da je v Grško dopuščen iz južnih krajev izvoz raznega blaga, ki ga potrebujejo v Grški.

LDU Belgrad, 19. maja. Trgovsko ministrstvo poroča, da je dovoljen iz Jugoslavije v Grčijo izvoz sira, usnja, drobne živine in karbida.

POVERJENIK ZA PRAVOSODJE V HRVATSKI IN SLAVONIJI.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 19. maja. Regent Aleksander je imenoval nadzornika kaznilnice dr. Nikolo Ogorilaca poverjenikom za pravosodje v Hrvatski in Slavoniji.

Zaradi 25 milijonov.

DR. ROSTOHAR PROTI DR. UHLIČU.

Dne 19. majnika 1919 se je pričela pod okrajnim sodnikom Ant. Lajovicem velezanimiva razprava zaradi razžaljenja časti. Dr. Mihajlo Rostohar, referent pri slovenski vseučiliški komisiji, je vložil dne 25. m. m. po advokatu dr. Oblaku proti dr. tech. Huguonu Uhljuču, inženirju v Ljubljani, sledečo tožbo:

Ravnokar sem zvedel, da me je obtoženec dolžil v odlični družbi slovenskih kulturnih delavcev v kavarni Union na nezaslišan način, da sem si kot vojak iz nekega poštnega vlaka prilaštil milijone. To je govoril koncem svečane t. l.

To gorostasno trditev, ki je seveda brez podlage, je zlati izrekel proti dr. med. Alojziju Kraigherju.

Včeraj (24. aprila 1919) je vpričo istega gospoda v kavarni Union v Ljubljani izrekel slično krivično obdolžitev, da sem si dal pri vojakihi na nepošten način nositi erarično blago na dom, si torej tuje blago na zločinski način prilaštil in da je on (dr. Uhljuč) že ali da bo napravil zoper mene ovadbo, in pri tem kazal neke papirje. Zateva se, da se dr. Uhljuč strogo kaznuje.

Dr. Uhljuč in njegov zagovornik dr. Vodušek podasta sledeči zagovor: Dr. Uhljuč je koncem decembra 1918 ali začetkom januarja 1919 kot bivši poročnik napravil raport, v katerem je navajal, da je neki jugoslovanski častnik ob prevratu zaplenil iz nekega poštnega vlaka vojno blagajno z veliko množino denarja. (Dr. Uhljuč vzklikne: »Meni se je reklo 25 milijonov!«), katerega denarja ni sprejela nobena oblast. Ta raport je postal na finančno ravnateljstvo, opirajoč se pri tem na to, da je to izvedel službeno.

Predno je dr. Uhljuč ta raport odposlal, ga je pokazal v kavarni Union dr. Kraigherju in dr. Ramovšu in jima povedal, da je zadevni častnik dr. Rostohar.

Ko se je po Veliki noči vrnil dr. Uhljuč iz Prage, je prinesel s seboj neko izjavo inženierja Frelwalda, katere prevoz je pokazal v kavarni »Union« dr. Kraigherju.

V dokaz resnice se sklicuje obdolženec na Frelwalda kot pričo in na zapisnik pri policijskem ravnateljstvu.

Okrajni sodnik Lajovic zasliši nato pisatelja dr. Kraigherja, ki izpove: »Nikakor se ne morem spomniti, v katerem času je bilo, ko mi je obdolženec v kavarni »Union« rekel, da si je dr. Rostohar ob prevratu milijone prilaštil. Zdi se mi, da je »potegnil« obdolženec tudi neki list iz žepa, na katerem je imel nekaj napisano, toda zdi se mi, da tega lista nisem dobil v roke. Nekoč mi je kazal tudi neko ovadbo zoper nekega Pogačnika, pa niti ne vem, ali je bilo to prej ali pozneje. Zdi se mi, da je bilo po Veliki noči, ko je obdolženec v kavarni »Union« pristopil k moji mizi in mi dal prečitati izjavo Henrika Frelwalda in da mi je glede na dr. Rostoharja rekel, da je perilo in drugo blago jemal iz Unionovega skladišča in in ga dajal prinašati po vojakihi za se na svoj dom. O tem in o prejšnjem fakti sem dr. Rostoharju pravil takoj prihodnjega dne. Dogodkov si zaradi tega nisem obdržal natančno v spominu, ker obdolžitvi nisem verjel in ker mi je bilo početje obdolženca nejasno.

Priča dr. Ramovš, vseučiliški docent, izpove: Zdi se mi, da je bilo meseca februarja in sicer raje v drugi polovici, ko mi je obdolženec v kavarni »Union« pripovedoval, da je bila signalizirana ob prevratu od neke postaje vojna blagajna in da je bil dr. Rostohar navzoč pri tisti patrulji in bi ga on imel s svojo patruljo zapleniti, da je pa denar izginil in se še sedaj ne ve, kam je prišel. Povedal mi je, da bo stvar ovadil vojaški oblasti. Dr. Uhljuč mi je potem, ko sem mu povedal, da je dr. Rostohar vložil tožbo, v kavarni »Union« rekel: »Kar se tiče tistih milijonov, bi dr. Rostohar imel ta denar konfiscirati, toda denar se ni dobil in sedaj bi jaz rad dognal, kam je denar izginil.« Pri tej priliki dr. Uhljuč ni izrekel trditve, da je denar došel v Ljubljano. Ze potem, ko sem izvedel od dr. Rostoharja, da je tožbo vložil, mi je dr. Uhljuč v kavarni »Union« povedal, da je češki častnik Frelwald dobil dr. Rostoharja v skladišču Uniona z dvema častnikoma, ki sta basala perilo v nahrbtnika, da je dal ta dva vojaka aretirati in da sta izpovedala, da neseta to blago po dr. Rostoharjevem naročilu na njegov dom. Kakih 14 dni pred tem dogodkom mi je dr. Uhljuč v kavarni Union rekel: »Zanjka se že zadržuje« in sem vedel, da leti to na dr. Rostoharja, ker jaz o tem z nikomur drugim govoril nisem.

Dr. Oblak razteguje tožbo na zadnja dva fakta.

Dr. Vodušek napove dokaz resnice. V svrhu poizvedb mu dovoli sodnik tritedenski rok in preloži razpravo.

Tolovajstva na Koroškem.

Tolovajstva nemških tolč v Pliberku in okolici.

Ko so Nemci dne 5. t. m. zasedli Pliberk, se je pričelo ropanje in divjanje nad ondotnimi Slovenci. Narodni dom Stefana Breznika so nemške tolpe popolnoma oropale. Pili so dokler so mogli. Ker pa na ta način vse pijače niso zmogli, so jo odpeljali proč. Tudi druge zaloge na jestvinah, kakor tudi obleko in druge potrebščine, ki jih je gospodar zapustil, so pokradli. V Narodnem domu stanujočega tajnika Müllerja so istotako oropali, tako da si njegova družina ničesar ne more pomagati. Tolovaji so vozili razno blago kar z vozovi proč. Pobrli so vse, tako da je ostalo v Narodnem domu le prazno zidovje. Gospo Plešivnikovo so dvakrat aretirali.

V Libužah so oplenili občinsko aprovizacijo, ki je imela za 100.000 K moke in drugega blaga v zalogi. Županu Kralju so oplenili njegovo trgovino, njegovo posestvo oropali in odgnali vso živino. Pri tem boljševiško-razbojniškem dejanju sta se posebno odlikovala nemčurja-soseda p. d. Urban in Sonjak ter znani grabežljivci, p. d. Koren, kateri so kupovali pri županu naropano živino. Korena in njegovo hčer je za to krivično dejanje takoj zadel kazen. Ko je namreč hotel Koren plačati oropano živino vojaku, je slednjemu vsled neprevidnosti eksplodirala ročna granata in ubila na mestu vojaka in Korenovo hčer. Koren pa je umrl čez 2 dni za

smrtnimi poškodbami v celovški bolnici. Podžupana Hartmana so nemški vojaki na vsak način hoteli dobiti v pest. Ponovno so ga iskali kriče: »Wo ist der Schwarze, ist er mit den Krainern fort? Wenn wir ihn erwischen, kriegt er mit dem Gewehrkolben über den Schädel und wird er zerstückelt.« Prosluli pliberški Eberwein, žitni komisijonar, je prišel z nemškimi vojaki k Hartmanu, rekoč: »Die Jugoslawia hat mir nur ein Paar Pferde requiriert, jetzt nimm ich von Hartmann diese,« ter jih odgnal ob asistenci vojaštva. Sedaj je Hartmanova kmetija popolnoma brez vprežne živine in mora družina prosjati za isto pri dobrih sosedih, da zamore najnujnejše poljsko delo opraviti in posejati. Pobrli so tudi ves živež in hoteli družino ponovno aretirati. Na plenitev k Hartmanu je privedel nemške tolpe izdajalec ml. Krasnik, železniški delavec na Holmcu. Ko je žena župana Kralja bila obveščena, da so nemški razbojniki njeno trgovino in kmetijo popolnoma oropali, se je napotila nemudoma v Pliberk k vojnemu poveljstvu, da protestira in prosi, naj odredi, da se vsaj ne oropa kmetija na Dolgembrdu. Poveljnik ji je obljubil da takoj pošlje patroljo v varstvo in da se ne bode ničesar več zgodilo. Ko pa pride do smrti preplašena žena domu, je stalo pred njo popolnoma prazno zidovje. Odgnali so vse konje in vso govejo živino, pobrali ves živež, vso obleko, sploh vse, kar je bilo premičnega pri hiši. Županova žena je morala pri sosedih prositi za obleko zase in za svojo deco. Ker niso našli župana doma, so hoteli ustreliti njegovega šestletnega sina, katerega pa je pravčasno otela poštna dekla. Ženo so sosedje skrili, sicer bi se bila druhal nad njo maščevala. Nek nemški narednik se je izjavil, da imajo že dolgo nalog, Kralja popolnoma uničiti, ker je baje največji hujšak, ki naj gre h Kranjcem za pomoč. Pri tem delu so se vrlo odlikovali grof Thurnovi rudarji, ki so že komaj čakali, da se okoristijo z nemškimi boljševiki.

Zalibog se je prišlo poželjenje po blagu tudi nekaj šmarječanov, na čelu jim Pernič. V Dobu so pri bivšem županu Likubu odnesli vse. Starček niso pustili niti klobuka. Pri Popu na Lešah so popolnoma oropali, tako da mora žena pri sosedih prositi za plenice, da more svoje malo dete poviti. Oropali so nadalje pri Dobrovniku v Breznici, pri županu Rudolfu na Bistrici, pri Kielnu in pri Svetecu ravnatam. Hlebec v Podkrajju je moral dati nemškim tolпам ves denar, tako tudi Najberž.

To so le posamezni dogodki, ki smo jih mogli dosedaj po ovinkih zvedeti.

Prebivalstvo je vsled teh grozodejstev tako prestrašeno, da sta v Vogerčah dve ženski umrli, več pa jih je zbolelo.

Pri županu Kralju so streljali nemški vojaki po sobah.

To postopanje nemško - boljševiške druhal vpije do neba.

Ples in stranišče v cerkvi.

Dne 15. t. m. je prišel čez Koren koroški begunec in pripoveduje: 1 kompanija vojakov leži na Brnci, 1 kompanija v Ločah. Vojaki imajo pri enem eventuelnem napadu od Jugoslavije odganti vso živino in oplentiti kar gre.

Loška kompanija ima taborišče v cerkvi, kjer igrajo na orgle in plešejo. Vse klopi so dejali v stran.

Z monštranco se delajo norce. Za oltarjem imajo stranišče.

Razmere v Strnišču.

Prejeli smo od begunskega odbora: Pod tem naslovom je bil objavljen v dnevniku »Jugoslavija« z dne 4. maja t. l. št. 108 dopis iz Strnišča, v katerem opisujejo »prizadeti« zadnje dogodke v begunskem taborišču. Z ozirom na omenjeni dopis in z ozirom na razburjenje, ki je nastalo med begunci vsled omenjenih dogodkov, je begunski odbor, ki je izvoljen na podlagi § 4. zadnji odstavek zakona o varstvu beguncev, z dne 31. dec. 1917, drž. zak. št. 15 ex 1918, in ki ima kot tak pravico soupravljanja pri upravi begunskega taborišča, uvedel od svoje strani preiskavo o tej zadevi in konstatiral sledeče:

Dne 14. aprila t. l. je bilo, po naročilu oskrbnika Ogorelca, izročenih okoli 500 kg bele moke (ne 15 kg, kakor je v »Jugoslaviji« tiskano) pekovskemu mojstru Lozinšku v Ptuj. To količino moke se je iz tuk. skladišča odpeljalo brez vednosti predstojništva in begunskega odbora. Kako in zakaj je bilo omenjenih 500 kg moke izročenih Lozinšku, ni begunskemu odboru znano. Znano mu je samo, da je Lozinšek izjavil, da mu je oskrbnik Ogorelec moko izposodil. Ta izjava Lozinška mora biti znana tudi okrajnemu glavarstvu v Ptuj. Begunski odbor misli, da nedovoljeno izposojanje moke, katera je lastnina javnega zaklada, mora pomeniti vsaj nepravilnost pri upravljanju javnega blaga. Begunskemu odboru zato ne ni jasno, kako je moglo okrajno glavarstvo v svojem razglasu konstatirati, da so osebe osumljene nepravilnosti popolnoma nedolžne! Begunski odbor stoji na stališču, da je javno blago, katero oskrbuje za to postavljeni organ nedotakljivo o vsak drugi namen, za kateri ni določeno. Kadar pa se uporablja za druge namene, se zdi begunskemu odboru, da je taka uporaba nepravilna in da je sposobna omajati zaupanje v tistega, ki tako uporabo dovoli ali trpi. Vstrajno se v taborišču govori, da je bil od ene izmed aretiranih oseb prodan erarski konj in da se je o tem tudi vršila preiskava baje z obremenilnim izidom. Ako je to res, potem je proglasitev popolne nedolžnosti prenačljena.

Begunski odbor konstatira nadalje, da se je ravno iste dni, ko je pek Lozinšek dobil iz taboriščnih zalog moko, peklo za begunce slab kruh in so bili begunci vsled tega precej razburjeni. A! je Lozinšek omenjeno količino moke vrnil, ni begunskemu odboru znano. Znano mu je pa, da se za begunce peče slab, neužitni kruh in da se razburjenje med begunci vsled tega še ni poleglo.

Ker je bila moka izročena Lozinšku brez vednosti predstojništva in begunskega odbora; ker prihajajo od strani beguncev zaporedoma pritožbe zaradi slabega kruha, ki se v taborišču peče; ker ima begunski odbor pravico in dolžnost zastopati interese beguncev, je begunski odbor smatral za potrebno objaviti v časopisju izid preiskave in se je tudi uradnim potom obrnil na kompetentno oblast, ki ima pri tej zadevi zadnjo besedo.

Kar se tiče očitnih groženj, ki so se

po mnenju »prizadetih« izražale, poziva begunski odbor prizadete, da pridejo z dejstvi in imeni na dan, oziroma naj se poslužijo pravice, ki jim jo daje okrajno glavarstvo v Ptuj v svojem razglasu. Begunskemu odboru je na tem ležeče, da se napravi konec sumničanju, češ da begunci v kateremkoli si bodi ozirom »očitno« ali skrivaj grozijo! Begunski odbor bode pa od svoje strani poskrbel, da javnost zve, kje se pravzaprav izražajo očitne grožnje.

Strnišče pri Ptuj, 14. maja 1919.

Begunski odbor.

Izpred sodišča.

Cigani pred sodiščem so navadna prikazen, toda te dni smo jih videli kar celo četo pred ljubljanskim okrajnim sodiščem. Orožniki so prišli v gozdu nad Podgorjem Ljudevita Breščaka, Matija Breščaka, Vitusa Helda, Rafaela Helda, Marijo Heldovo, Danijela Breščakovo, Rožo Heldovo, Olgo in Albino Breščakovo. Osumljeni so bili, da so kradli in da so vlačugarji. Orožniki so jih odvedli v Kamnik, a ker v Kamniku niso imeli dovolj zaporov, so jih odposlali v Ljubljano. Heldovi, znana voditeljska rodbina ciganov, se drže pred sodiščem bolj v rezervi. Za vse govori Ljudevit Breščak, ki mlo pripoveduje: »Živimo od muzike. Vsi muziciramo in pogremo. Vsak ima svoj instrument. S Štajerskega smo prišli. V Radomljah smo doma. Denar imamo. Nismo vlačugarji, in so nas orožniki kar prišli in gnali.« — »Koliko časa ste že zaprti?« jih vpraša g. okrajni sodnik. Ilena Heldova, ki misli gotovo, da je v Nemški Avstriji, zakliče: »Heute ist fünfzehn Tag!« Zenske dopovedujejo, da imajo otroke. Vsi kašljajo, ker nomad zbolijo, če je zaprt. Sodnik je prisodil Ljudevitu Breščaku, Matiju Breščaku, Vitusu Heltu 1 mesec, Danijeli Breščakovi, Olgi in Albini Breščakovi, ki imajo otroke, tri tedne; mlajšim Mariji Heldovi, Rozi Heldovi in Rafaelu Heltu pa 14 dni strogega zapora.

Obsojena tatova. Janez Gašperlin in Matija Oder iz Fužin sta dobila prvi dva meseca, drugi pa dva tedna ječe, ker sta kradla. Fanta sta jokala, ko se je razglasila obsodba.

Nepoboljšljiv tat in vlomilec Franc Kavčič od Sv. Ane pri Trzinu je bil že desetkrat kaznovan: tatvine in druge reči je zagrešil. Pred vojsko je delal na železnici v Beljaku. Pri vojaki so mu dali štiri leta, ker je zapustil stražo, a so mu jih »šenkali«, ker je šel na fronto. Iz Pliberka je prišel 3. t. m. v Zgornjo Kokro, kjer je vlomil z dvema vojakoma v gostilno Heleno Pavšlarjeve, ki je odšla zgodaj od doma. Vlomilci so odnesli 112 kron denarja in drugega blaga v skupni vrednosti 157 kron. Predsednik Kavčiču po prečitani obtožnici: »Ali je res to, kar smo prebrali?« — Kavčič: »Res.« — Dve uri po izvršenem vladu so Kavčiča že prišli orožniki. Sodišče je prisodilo Kavčiču 6 mesecev težke ječe.

Mlada žejna tatnica. Mlado 14letno dekle je stalo te dni pred mladinskim sodnikom. Starši so strogi, dekle je pa žejna tatnica. In prefrigana. Neki gospej je ukradla nedavno denarnico, v kateri je bilo 3000 kron, dva ali tri dni po obravnavi je zopet kradla in izmaknila na peronu glavnega kolodvora gospej Ceciliji

Klanškovi denarnico iz žepa. Klanškova je tatico precej prišla in izročila policiji, kjer je prefrigana ptičica povedala napako ime. Ko so dekle pripeljali zvečer domov, se je izmuzalo in odšlo v Žužemborg. Brez karte se je peljalo po dolenski železnici. Sodnik: »Zakaj si kradla?« — »Zato, da bi nekaj materi kupila.« — Sodnik dekletu, ki ji je Zofija ime: »Če misliš, da se boš od tatvine živela, se motiš. Zaprta boš, dokler ne doživiš še smrtno obsodbe.« — Razprava se bo nadaljevala 30. majnika ob 11. uri dopoldne.

Aprovizacija.

a Mast in špeh prodaja vojna prodajalna v Gosposki ulici na nakaznico mestnega magistrata. Cena masti K 26 in špehu K 20 za kg.

a Aprovizacija južne železnice deli sladkor za mesec majnik. V zalogi ima tudi krompir, fižol in koruzni zdrob ter kis.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča za mesec junij (praznik presvetega Srca Jezusovega, binkošti, sv. Rešnjega Telo itd.) cerkvenim zborom:

Foerster Anton. 10 evharističnih pesmi za mešani zbor. Part 4 K, gl. po 80 v. Najlepsi napevi kar jih je Foerster zložil na čast presv. Rešnjemu Telesu.

Kimovec Dr. Franc. Srce Jezusovo vse hvale najbolj vredno. 21 pesmi presvetemu Rešnjemu Telesu za mešani zbor. Part. 4 K 80 v., glasovi po 1 K. — Najprimernejša zbirka z najlepšimi napevi za pobožnost presv. Srca Jezusovega.

Premrl Stanko. Jutro prvega sv. obhajila za en glas z orglami. Izvod 20 vin. Nadvse lepa in ganljiva pesmica tako po napevu kakor po besedilu; najprimernejša za dan prvega sv. obhajila.

Sattner p. Hugolin. Slava Jezusu za mešani zbor, soli in orgle. Part. 6 K, gl. po 1 K. Zbirka obsega 55 napevov na čast sv. Rešnjemu Telesu in Srcu Jezusovemu naših in drugih skladateljev in vsebuje najlepše napeve, kar jih imamo te vrste.

Grum Anton. 10 obhajilnih pesmi za mešani zbor. Izv. 2 K. Lahki in melodijski napevi, posebno za manjše zборе primerni.

Mihelčič Al. Marijina hči pri mizi Gospodovi, za ženski zbor z orglami. Izv. 75 vin. Zelo primerne pesmice za skupno obhajilo Marijinih družb.

Faist dr. Ant. 12 pesmi za praznike za mešani zbor. Part. 4 K, gl. po 50 vin. Obsega več prav lepih obhajilnih in Srcu Jezusovih napevov; zelo priporočljiva zbirka.

Kimovec dr. Franc. Rihar renatus. 21 pesmi našemu Gospodu, za mešani zbor. Part. 6 K, gl. po 80 vin. Obsega tudi več latinskih himen, katere se pojo pri štirih postajah na praznik sv. Rešnjega Telesa.

Gerbič Fr. Tantum ergo genitor, za mešani zbor. Part. 3 K 60 vin., gl. po 80 v. Melodijski napevi; prav primerni za zboro na deželi.

Kimovec dr. Franc. 10 Tantum ergo za mešani zbor in orgle. Part. 1 K. Pečovodja, kateri hoče cerkvene svečanosti še posebno poveljevat, naj se poslužijo teh napevov.

Premrl St. 12 Tantum ergo za mešani zbor. Part. 3 K. Lepi in moderni napevi, na katere opozarjamo vse zboro.

Absolventi trg. šola, spreten in hiter računar, lepe pisave, večje tudi knjigovodstva, korespondence in strojepljiva v nemškem in slovenskem jeziku išče službe. Nastop takoj. — Naslov pove upravnistvo pod št. 3147.

Učenec išče dobrega mojstra za čevljarstvo obrt, star 15 let in jako pridn. Nastop učenja takoj. — Frano Kuhar, Duplje 5 pri Trzinu, Gor.

Kupim ali vzamem v najem takoj dobro lodo gostilno ali trgovino. Maslov se izve v upravnistvu lista pod št. 3089.

Soba se odda takoj solidnemu gospodu. Opremljena lepo, električ. razsvetljava in poseben vhod. Ponudbe z navedbo poklica in cene pod »Takoje na upravnistvo tega lista.

Prodajalka mešane stroke, zmožna slovenskega in nemškega jezika želi premeniti službo v mestu. Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod šifro »1. Julija« — številka 3130.

Proda se: papiga, volik lestenec za omare, police, stroj za rezanje mesa steklena omara, postelja, miza in omara na Cesarja Jožeta trgu številka 10.

Zemlje vrtno imam oddati kakih 200 vozov, brezplačno. Ivan N. Adamič, Ljubljana. 3138

Nekaj delavcev, izvežbanih o -- napravi cementnih cev -- se sprejme. -- Delo tudi v akordu. Stavbena tvrdica Ivan Ogrin, Ljubljana Gruberjevo nabr. št. 8.

Proda se športna obleka in potni kovček. Vpraša naj se pri g. Weissovi, Franca Jožeta cesta 18, II. nadst. 3094

Kupim ali vzamem v najem takoj dobro lodo gostilno ali trgovino. Ponudbe pod poštno ležanje L. B. Radovičica.

Žagar z večletno prakso, večš brušenja žag, se sprejme takoj. Plača po dogovoru. Istotam se sprejme cirkularista. — Ponudbe na »Poštni predal 54, Ljubljana. 3047

Vžigalniki na bencin in kamenčki so na prodaj na drobno in na debelo F. K. Kaiser, puškar, Selenburgova ulica številka 6. 3058

V delo se sprejme takoj proti dobri plači več:

lesarjev, slavn. mizarjev, kolarjev, zidarjev, kleparjev, koscev.

Zgledati se je pri »Državni posredovalnici za delo« v Ljubljani (Gradišče 4).

500 kron nagrade

dobi, kdor preskribi ali odstopi boljši trgovski obojiti stanovanje v mestu, obstoječe iz 2-4 sob s pritlikom ali takoj ali 15. junij. Ponudbe se prosijo pod »Trojček št. 3110« na upravo tega lista. Odkupi se tudi celotna oprava.

Strošnice za cigarete, cigaretni papir servirate iz papirja, pisemski papir v mapah 10 10 dobavljajo ugodnih cenah

J. M. ORAWETZ & Co., Dunaj XV. Schwanenstrasse 47 49.

Za gospoda boljšega poklica se išče takoj pridna

hišna oskrbnica

30-40 let stara ki ima svoje lastno stanovanje v Ljubljani. Ponudbe pod šifro »Oskrbovalca« na upravnistvo »Slovenca«.

Iščem kočijaža

k paru lepih konj, zanesliverga, dobro izve banega in poštenega. Istotam se sprejme tudi nekaj

delavcev.

Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3136.

Palice fino izvršene in okovane za izprehod itd. nudimo gro sistem in tudi naravnost trgovinam na drobno in debelo. — po vseh večjih mestih iščemo zastopnike države S. H. S. —

Prva jugoslovanska tvornica štapova v SUNJI, Hrvaško.

Javna dražba

Dne 21. maja ob 9. uri dopoldne se vrši v skladiščih »Balkana« na Dunajski cesti javna dražba raznega suknenega blaga.

Vsled napeljave električne luči se prodajo dobro ohranjen

acelilenski aparat

z dvema kotloma za karbid in vso pritlikino. Zelo pripravnost za gostilne, hotele, društvene dvorane. Vprašanje na: Katol. slov. izobraževalno društvo v Mekinjah pri Kamniku.

Večja množica na

karbida

se dobi pri BREZNIK & FRITSCH, trgovina z železnino v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 17. 61-9

Kot vodjo izvrstno vpeljane

lesne industrije

iščem družabnika, ki bi bil doležen vsaj z K 20 000, večšega mizarke stroke v večjem obsegu. Ponudbe upravnistvu tega lista pod šifro »Industrija« 2906.

Večja obitelj išče samostojno perfektno

kuharico

Mesečna plača 150 kron. Kuharica mora znati peči kruh. Naslov obitelji se izve v upravi »Slovenca« pod št. 3146.

Mlekarna Ivo Vranešić, Suva

priporoča lastnega izdelka

čajno maslo, kuhano maslo, trapistovski, grojarski, lip-

tavski in topfan sir — po najnižji dnevni ceni. Za poskušnjo — pošlje 5 kilogramov po povzetju. —

Zahvala.

3134

Za vse blage dokaze srčnega sočutja povodom smrti našega nepozabnega, iskreno ljubljenega očeta, starega očeta, brata in tasta — gospoda

Fran Perhauza

domobr. evid. višjega oficijala v p.

izrekamo preč. duhovščini, p. n. gg. uradnikom, učiteljstvu, meščanom, pevcem, kakor tudi vsem drugim iz Krškega in okolice, ki so ga spremili k zadnjemu počitku, najsrčnejšo zahvalo.

V Krškem, 15. maja 1919.

Zalujoči ostali.

Zidna opeka in ca 120 m² bukovih
deščic se prodaja pri Ro-
b a Smielowskemu, mestnemu stav-
beniku, Rimska cesta štev. 2. 3036

Iščem dobro žensko

ki bi znala kuhati in opravljati hišna
in vrtna dela obenem z drugo deklico.
Stanovanje in dobra preskrba. Plača
po dogovoru. Ponudbe na: Dr. Ivan
Sond. č. kotarski inženir, Grubišnopole,
Hrvaško.

! Trgovci! - - Pozor!

Nudim brezobvezno, dokler zaloga:
1a. 66% jednato mlo v kosih po 500 gr.
po K 820 za komad, 1a. 66% mlo za
brilje v kosih po 100 gr., komad 2 K,
1a. 50% toaletno mlo v kosih po 100 gr.
komad 2 K. Naročila od 5 kg naprej
po povzetju ali predplačilu sprejema
FRANC OSET, veletrgovec, Vransko
pri Celju. 3053(6)

Otvoritev kavarne

3133

Naznanjam slav. občinstvu, da bom 24. maja otvorila popol-
noma novo urejeno **NARODNO KAVARNO**
v lastni hiši na vogalu Vetrinjske ulice in Glavnega trga v
MARIBORU ter se za obilen obisk priporočam

Leopoldina Stelcer, kavararica.

Usem mestnim aprovizacijskim odborom!

Gospodarsko društvo v Vukovaru, proizvodni
odsek, želi prodati pridelke svojih članov, kot: pše-
nico, koruzo, oves, ječmen, fižol, mast, vino itd.

Vsled tega se poziva vse aprovizacijske odbore, da svoje
potrebščine kupujejo samo pri nas, ker moremo prodajati
blago vedno ceneje kot katerikoli trgovec. —
Sedaj imamo v zalogi: do 4 vagone pšenice, 30 vagonov
koruze, do 20 met. stotov fižola. 3148

Za majniške izletnike

se priporoča z dobro postrežbo po primerni ceni
hotel „TRIGLAV“, Bled.

Selce pri Crikvenici, Hrvatsko Primorje

Hotel „ROKAN“

z lastnim morskim, solčnim
in peščnim kopališčem se
stavlja 1. rožnika t. l. zopet
v promet. Izborna domača kuhinja. Privatna stanovanja. Cene zmerne.
Pojasnila daje občinsko poglavarstvo ali pa hotelir

Karl Dovečar.

MEDVED

Trgovcem z manufakturnim blagom
se priporoča trdka

J. MEDVED iz Gorice
sedaj v Ljubljani, Sv. Petra nasip 7.

Ugodna naložitev kapitala!

Popolnoma opremljen **HOTEL** z živahnim prometom
pred vojno prezidan, ob železnici v južno-
slavonskem mestu, s prostornimi stranskimi
poslopji, vsled ugodne lege za vsako drugo
podjetje pripraven, se prodaja pod ugodnimi
pogoji. Naslov se izve v upravo „Slovenca“
pod št. 3090.

Daruvar

Mineralno in blatno kopališče.

Radioaktivni topli izvori. Naj-
uspešnejše zdravljenje: reuma-
tizma, ischiasa, posledic raznih
bolezni, ženskih bolezni, slabo-
krvnosti in splošne slabosti.

Slavonija, postaja juž. žel.
Ugodno letovišče. — Dobra oskrba.
Celo leto stvorjeno. Glavna sezona od maja do septembra.

Kupim hišo

v Ljubljani v sredini mesta.

Cen. ponudbe na upravo
„Slovenca“ pod št. 3116.

Sprejme se več

čevljar. pomočnikov

in šteparic.

Pismene ponudbe se prosi pod št. 1.
100 poštno ležajo Ljubljana 1.

Znameniti in zdravilni vrelo

Krapinske Toplice

Hrvaško

zdravilo z gotovim uspehom vse vrste
reumatizma, bolečine v kosteh, ischiasa
in vseh vrst posledic, delujejo izvanredno
dobrodejno na živčni sistem (nevrasten-
nija, neuralgija, histerija, boli v kosten-
cah) zboljšavajo kronične bolezni mehura,
kronično otirovanje krvi in kožnih bolezni.
Nadalje delujejo povoljno na nervoznost
pri ženskih, pri kroničnem upadanju ma-
ternice itd. Pobliznja pojasnila daje in
pošilja brezplačno kopali ko prospekte
ravnateljstvo. 2597

Vino,

staro in novo slivovko,
rum itd. nudim po naj-
nižjih cenah.

Kupujem

suhe gobe in dobre vreče.
M. Rant, Kranj.

Živo apno,

zidno in strešno
opeko (vse v celih
vagonih) fini
lim (od 100 kg višje ponuja Valentin
Urošević, Ljubljana, Bielweisova
— cesta štev. 18 (nasproti liceju). —

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi
:: olinat portrete na platno ::
izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

Davorin Roušek

prvi fotografski in povečevalni zavod
— V LJUBLJANI —
KOLODVORSKA ULICA št. 34 a.

Pravo žolto domače
mlo za pranje

1 kg K 11.—, 1 za-
bojček okoli 3 1/2 kg
franko K 38-50 po-
šilja po povzetju
zavod za eksport.

M. JUNKER, ZAGREB,

št. 39, Atrajnska ul. ca 3. lli.

Z naročilom se prosi poslati tudi
polovico zneska.

Milo za brilje
K 1.—, 3 kg K 30.—.

Toaletno mlo
po dnevni cen.

Krema za brilje
porcel. lonček
K 6.— 1 tuc. K 55.—

Lesni strokovnjak

popolnoma zmožen lesne trgovine se
tako sprejme. Pismene ponudbe na
upravo lista pod šifro „LESNA“ 3119.

Kupi se dobroohranjeni
pražilnik za kavo.
Ponudbe pod „Pražilnik“ 3109 na
upravnistvo „Slovenca“.

Nudiva

po najnižjih dnevnih cenah:

Slivovko,
Rum,
Brinjevec, pristni
Razne likerije,
Marmelado, jabol-
čno in slivno
Slive, bosanske
Sveče, stearin-
ske v zavrtkih
Olje, fino,
jedilno

Točna in solidna postrežba,
vse od tukajšnjega našega skla-
dišča. Samo na debelo.

Gregorc & Verlič
Ljubljana

Cesta na Rudolfovo želez. 7
(prej sodar Buggenig)

Kupi se večja množina

vreč za oglje.

Cenjene ponudbe na upravo
lista pod „3129“.

Kupujem:

smrekevo lubje
(čreslo)

les za jame

Prosim ponudbe s skrajno ceno!
Vinko Vabič, žalec pri Celju.

Prodaj več vagonov zdravega

konjskega sena in slame

v prešanem stanju. Tozadevna vprašanja je nasloviti na
FRANC OSET, veletrgovina, Vransko pri Celju.

Lepa poln lic in rok prinese mnogo prednosti tako
Fellerjeva popolnoma neškodljiva preizkušena „Elza“
pomaga za obvarovanje in negovanje kože, odstrani
nečistost kože, ojeđa prišče, brani proti solnčarici,
solnčnim pegam, bori, razkavosti, velosti kože —
Lonček močnejše vrste 6 kron. Omot in poštnina se
se računa po- **Nameslo škodljivega mila** mo za
lice Fellerjevo lilijino mlečno mlo „Elza“, katero je da-
nes še zelo drago ali ima še iste dobrote in neškodljivo-
sti kakor pred vojno. Boljše in finejše za negovanje
kaže v današnjem času si niti misliti ne moremo.

Bujne lase se more doseči samo s Fellerjevo „Elza“.
Tanohina pomado za rast las. Okrepi kožo
na glavi, preprečuje plešavost in prežgodo osivelost.
Lonček močnejše vrste 6 kron. Omot in poštnina se
računa po- **Za vsakdanje negovanje telesa** Fel-
lerjevo „Elza“ toaletne pastilje za umivanje telesa,
otroške kopeli, kakor za ustno vodo itd. Cena kar-
tonu 1 K 50 v. — **S seboj vzeti** in povsod v žepu
nositi se more bol ublažujoč, hladč, osvježujoč Fel-
lerjev „Elza“ mentolni migrenski črtik. V leseni
cevkli 1 K 50 v. Izvrsten proti glavobolu in migreni,
rabi se tudi proti vbođlaju in ranitvi. **Voda za oči**
(collyrium) 2 K 50 v. **Kapljice proti zobobolu** 2 K 50 v.

Pravi zagorski prsi
sok proti kašlju stekle-
nica 4 K. **Francovo žganje**
v stekli, 6—K in 16—K.

Za žolodac, prava šved-
ska tinktura, vel. stekli. 10—K, balzam (melen)
maia stekli. 2—K. **Kurja očesa** odstrani brez
bolečin Fellerjeva turist, tinktura „Elza“ (tekočina)
skupaj s čopičem 3 K in turist, obliž po 3 K in
1 K 50 v. **Proti potanju telesa in nog** je Fel-
lerjev „Elza“ prašek z vsipom 1 K 50 v. **Krmini**
prašek za živino davno poznani se zopet dobí.
Karton 2 K. Omot in poštnina se računa posebej in najceneje. Kdor naroči
več, mnogo prihrani. Naročiti je treba pri lekarnarju **EVGENU V. FELLER,**
Stubica, Elza trg št. 134 (Hrv. Zagorje).

Trgovištno poglavarstvo u Vukovaru.

Broj 2705/1919.

Vukovar, 31. ožujka 1919

Natječaj.

Temeljem zaključka trg. zastupstva od 19. veljače 1919, toč. 27 raz-
isuje se ovime

natječaj za saslavek nacrtla gradili se imajuće gradske
vijećnice i ureda gradskog poglavarstva u Vukovaru.

1. Natjecati mogu se svi arhitekti i inženjeri kraljevstva Srba, Hrvata
i Slovenaca.
2. Natječajni rok ustanovljuje se do 30. lipnja 1919 do 12 sati podne.
3. Natječajni nacrti imaju se upravit na adresu „Načelnik trgovištna
Vukovar“ na vlastite ruke, a sa oznakom, „Nacrt za graditi se imajuću
vijećnicu.“
4. Traži se: a) Položajni nacrt u mjerilu 1 : 500, b) nacrti svih sprat-
ova u mjerilu 1 : 200, c) pog-eđe sa strane Rajačić i Franje Josipa ulice
tj. A—B i B—C, d) potrebni broj presjeka, e) jasan tehnički opis rasporeda
facade, stropnih konstrukcija itd.
5. Povjerenstvo za izbor nacrtu: šef kr. građevnog ureda, delegirani
članovi građevnog odbora, te po jedan arhitekt inženjer, koji se ne natjeću.
6. Nagradne cijene: prva nagrada 12.000 K, tri druge nagrade po 6.000 K.
7. Nagradne osnove postaju vlastništvo trg. poglavarstva, a ostale ne-
nagradjene pridržuje si pravo otkupiti uz cijenu po pogodbi sa sastavljačem.
Predlagatelj nacrtu dati će se odšteta putnog troška u iznosu od
300—600 K.
8. Trgovištno poglavarstvo pridržuje si pravo, dati izraditi detaljnu
osnovu, te povjeriti gradnju, kome hoće.
9. Graditi se ima: parter, 1. i 11. sprat (dio A—B, B—C do ul. 3, sa-
mišljen je na dva sprata, ostalo na parter) facade u njerenu i što jedno-
stavnija, građevni stil po volji, po mogućnosti u skladu sa okolinom, bal-
koni, erkeri dozvoljeni.
10. Vodovod sa posebnim rezervoarom i eventualno centralno loženje, dim-
njaci se imaju projektirati.
11. Dva stubista i jedan javni zahod u dvorištu.
12. Tlocrt gradilišta kao i opis rasporeda prostorića dobiju reflektanti od
trg. poglavarstva.

Načelnik:
Türk v. r.

!SVETLA!

Generalna reprezentanca za **baterije, žarnice,**
elektrotehniko, (izdelek svetovne slovanske
tvornice) za kraljevstvo SHS

Janko Pogačar, Zagreb,
začasno Ljubljana, Ilirska ulica številka 29/I.

Kranjska deželna podružnica

n.-a. dež. življenske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice
v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema zavarovanje na doživlje in smrt, združeno tudi z
vojnim rizikom, otroških dež, rentna in ljudska, nezgodna
in jamstvena zavarovanja.

— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. —

Prospekti zastonj in poštnine prosto. — Sposobni zastopniki se spre-
jemajo pod najugodnejšimi pogoji.